

Pbàèbràniyà

tò ka kandí bhàruwà

Yàrí bhàruwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí andítá àti ka karí bhàruwà tí atdíđ. Pbéù, ndi bhàruwà-dòkpa nítè nzá ka nandí ale mà, ndirò ka kandí ka fíyò ale mà. Kǎrí ndàlǎ Kàgàwà bhà òte núnò ka kí ìndrù tò dhu bhěyi.

Dhu arí ndàlǎ ndi bhàruwà nandí ale rǎrǎ Mùyàhudi tó atdí mùkrístò, kà rǎ dhu àti «àlě t'ábhúna» tí nídhunǎ (1.1). Kǔni Ungbòta-Ayí tó Andítá mběyi nyú, pbéù kǔni nzá Yèsù ndi nyú tírò. Ídzi Màkǔrù navò kà tò ní kǎkà wemberè tí ìi ndi Yèsù Krístò bhà dhu tó ngambi tí ale (2.3).

Yàrí bhàruwà ò kóró ngari ò rǎ ndàlǎ ní ka nandí ale runi wà ndi ndàndí dhu fíyò ale mběyi nyú dhu. Ndi bhàruwà-òvò ní «Pbàèbràniyà», yà angyí nyú ka kongónà Pbàyàhúdí ànzì ròná òvò (Uvt 2.11). Kà rǎ ndàlǎ mbèmbè Yèsù ná'ù Pbàyàhúdí tó atdí mùtù tò ka kàndí dhu bhěyi. I pbàkrístò rǎ ka kavù atdíđ, ràdù àmbe dhu ònzì dǎ ndíní ì adù tí ì fíyó sòmà tó angyè màndu ò.

Bìbìliyà dǎ dhu nózù ábhǎ ale nyú ná'ù dhu yàrí bhàruwà nandí ale randí ka angyinǎ rò àrùbhù kumì ato tò Yèsù Krístò ka kúgù dhu-dzidǎ.

Bhàruwà nandí ale azè ndòvò ní óyǎ òte-lùkpǎ. Kǎzè ndítè dhu, Kàgàwà rivi Idhùnà Yèsù Krístò yà adzi ò rǎ ì àkǎkǎ Ádrùngbǎ Kùhanì tí, ndirò rǎ ì àlě tó nzérènga ùba Kàgàwà rǎ nǎ àkǎkǎ perè tí. Yèsù-otù ò, Kàgàwà anzì Ungbòta-òwútá àlě ì mànà. Ndi Ungbòta-òwútá nósè wà yà ayína tó tsí dònǎ, ndirò kùwu wà wò ndi ayína tó tsí. Ndirò kǎzè dhu ní ndàbhù ndi bhàruwà òzù rí ale-afí

ròtsì ɔbi, ndíní ikò tí pótso fíyó a'uta ǒ, ndirò ndíní oko tí atdí íríta ǒ tí nzínziya ǒ.

Bhàruwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Yèsù Krístò-otù ǒ, yà adzi ǒ ale rǎdù 'ùngbò Kàgàwà mànà dhu (1.1-2.18).
- Krístò-otù ǒ, Yèsù ná'ù ale rìnè 'ìndrì Kàgàwà-tì'ò a'uta nà dhu (3.1-5.10).
- Yèsù ní àlě tó obhóná Ádrùngbǎ Kùhanì Ungbòta-ɔwútá ǒ dhu (5.11-10.39).
- Yèsù ní Ádrùngbǎ Kùhanì dhòdhódhóngà nà dhu (14.17-20).
- Yèsù ná'ù ale àkǎ 'òko tí Kàgàwà mànà, ngǔkpà ale mànà, angìbhà tó ǒfò ǒ dhu (11.1-14).

Kàgàwà avò dhu ìndrù tò Idhùnà-otù ǒ dhu

(Yùw 1.1-14; Fìl 2.6-11; Kòl 1.15-17; Èbr 10.12-14)

¹ Angyi, Kàgàwà nóongónà dhu òvò àlě t'ábhúna tò pbànábí-otù ǒ. Kǒngónà ì dhu òvò ibí-gùna ndirò ibí ǒfò ǒ. ² Kòmbí, yà yà adzi ǒ dhu-tsù rǐ ndòdè òná ìdho ǒ, kǎvò dhu àlě tò Idhùnà-otù ǒ. Ndi Idhùnà-otù ǒ ní ndi kǎbhòlò yà adzi, ndirò ka ní ndi kǎdù ìdìna rònyù idzi kóró dhu dǒ. ³ Àbadhi ní ndi Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù arí ndìtè kpangba nyunatsi ale. Ndirò, àbadhi ní ndi Kàgàwà nyù arí'ì tí dhu nìtè. Kǎrì yà adzi ǒ kóró dhu òdò òtǎna, yà ádrùngbǎnga tó ɔbi nà arí'ì nǐ. Ndirò, àbadhi níitdègu ìndrù nú'ò rìlǎ Kàgàwà-nyìkpó ǒ fíyó nzérénga ǒ rò, ní kǎdù òdzì òrù-akpà ò, ndàdù àdì Kàgàwà yà kóró dhu dǒ arí'ì ádrùngbǎnga nà ale bhà fangà dònǎ rò. ⁴ Ndi dhu bhèyi ní ndi, Kàgàwà t'ìdhùnà náangò Ádrùngbǎle tí ròsè màlàyíkà dònǎ. Obhó tí, Kàgàwà abhù kà tò ɔvɔ ní abádhí-òvò dònǎ fìndá ádrùngbǎnga ròse ɔvɔ.

Kàgàwà t'ídhùnà ní Ádrùngbǎε ròsè màlàyíká dònǎ dhu

(Zàb 2.6-12; Ìsa 9.5)

⁵ Obhó tí, Kàgàwà náavò nzá dhu atdíku màtí pbìndà màlàyíká nzínzì ǒ atdí màlàyíkà tò, ndàtì:

«Ìnyi, ìnyi ní Idhùdu.

Ndirò indo ndì nòpè rò, ìma ní Àbanu*.»

Ndirò kǎvò nzá dhu atdí màlàyíkà mà nàndà dhu nǐ, ndàtì:

«Ìma, ìma nǐ'iya kà t'Ábanà,

ndirò àbadhi nǐ'iya Idhùdu*.»

⁶ Ndirò, yà ndì ndivi Idhùnà pbìndà sengba yà adzi dǒ òná kàsúmì ǒ, kǎvò dhu tdítǒ ka nàndà dhu nǐ, ndàtì:

«Pbàkà màlàyíká kóró náká wà 'ùlě ka*.»

⁷ Màlàyíkà nàndà dhu nǐ, kǎvò dhu ndàtì:

«Ma mónzì ì pbàkà màlàyíká, pbàkà kasutále,

rì'ì awε bhěyi ndirò, rì'ì ùla rúla kàzu-idà-dò bhěyi*.»

⁸ Pbétù, Idhùnà tò Kàgàwà náavò dhu ndàtì:

«ǒo ìnyi Kàgàwǎ, Ádrùngbǎ kamà tó pbùkù tombi rǒngo àdì dhòdhóhonganà.

Nyi nyarí pbùkù Ádrùngbǎ kamà tó idzi ùnda obhónánga tó mùgǒ nǐ.

⁹ Nyi nyózè obhónánga tó dhu, nyadù nzéε dhu nóndrò.

Ndi dhu-okú dò rò ní ndì, ǒo Kàgàwǎ, ìma pbùkù Kàgàwà,

ma mútri nyi nyi'ì ádrùngbǎ kamà tí,

mòdhò dhèdhε àbhǔ rí indù akyε dùnu-tsíró,

madù nyidzi ɔrú, nyosè kóró ɔdhínu dònǎ*.»

¹⁰ Kàgàwà náavò dhu átò, ndàtì:

* 1:5 1.5 Zàb 2.7 * 1:5 1.5 2Sà 7.14; 1 ì nanzì 17.13 * 1:6 1.6 Tòr 32.43 * 1:7 1.7 Zàb 104.4 * 1:9 1.9 Zàb 45.7-8

«Inyi Ádrùngbǎlé, òpè tí kóró dhu rǎ 'òpè rò nyi
nyabhòlò ndi yà adzi,
ndirò nyi nyabhòlò ndi òrù-akpà ɔtsúnɔ nǎ.

¹¹ Kóró kǒkò dhu rǎku ikǔ,
pbétù inyi, nyi nyádi sékú.

Ndirò abádhí rǎ 'ingyě ìngyě àdhàdhì ale-rǒ mùdzarù
arí 'ingyě dhu bhěyi.

¹² Nyi nyí abádhí-ǒnga nákpɔɔ àdhàdhì ka karí òbvùna
ka kí ndi nìngyě mùdzarù àkpɔɔ dhu bhěyi.

Nyi nyí abádhí ùwǔ àdhàdhì ka karí ale-rǒ mùdzarù
ùwǔ dhu bhěyi.

Pbétù inyi, nyi nyádi inyi kèlě tí, ndirò pbùkù ípirǒnga
rǎ nǎ ìku*.»

¹³ Kàgàwà náavò nzá dhu atdíku màtí pbìndà màlàyíkà
nzínzi ǒ atdí màlàyíkà tò, ndàti:

«Ádǎ idú fangà dǒnǎ rò,

ràrà àhɔ ma mí pbùkù òmvǔ nábhǔ nyɔbè dɔya dhu
ò*.»

¹⁴ Nírò, màlàyíkà ní àdhi mà? Abádhí kóró ní Kàgàwà
bhà mùkèngyè kèlě, kǎkà ìnzǎ ka karí àlǎna ale-nyìkpó
nǎ ale. Kǎrí abádhí ùvǐ ròwù ndi ndàkǎ ndìgǔ ale dzùná
nónzì.

2

*Ìnzá dhu àkǎ kɔnzì Ádrùngbǎle Yèsù íbhò ògù tò ɔte
gàyà dhu*

(Èbr 4.1; 12.25)

¹ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi*, àlě kǎkǎ àlě ràpbǎ àlě-afí
atdídí yà àlě kíri màkǔrù rò, akye àlě kuwína nǎ. ² Yà

* 1:12 1.12 Zàb 102.26-28 * 1:13 1.13 Zàb 110.1 * 2:1 2.1 «Ndi
dhu-okú dò rò ní ndi» rǎ ìnè kɔzù átò «Yèsù Krístò
ní ádrùngbǎle ròsè màlàyíkà dǒnǎ dhu-okú dò rò.»

Kàgàwà avò àlě t'ábhúna tò màlàyíká-otù Ǿ ǾTE náavi ndì àkáká kifú ǾTE tí†. Ní, inzà ka niri, ìnzì 'àdù kùnò dhu ifú ale tò Kàgàwà abhù màlipò àkákànà abádhí ràbà dhu bhěyi. ³ Nírò àlě nyú, àlě kugùya ìngbà dhu bhěyi ndi màlipò Ǿ rò, wò dhu bhěyi ádrùngbà ògù nyú gàyà àlě kònzì rò? Ádrùngbàle Yèsù nyú nditírò ní ndi wemberè tí ndi ògù tó màkùrù napè ndòvò ìndrù tò. Ndirò kǎvò dhu niri ale náavò dhu kpangba àlě tò 'àti, ndi ǾTE rǎrǎ àkáká kifú ǾTE. ⁴ Kàgàwà nyú nditírò nítè dhu kpangba átò abádhí ùnò dhu rǎrǎ obhó dhu. Ndi dhu kítè ize-otù Ǿ, yà inzà apèna 'ònzì angyi ìndrù-nzínzì Ǿ dhu-otù Ǿ, ndirò dhèdhèrò wìwì-tidò-otù Ǿ. Kítè ka átò yà ndi ndòzè dhu bhěyi ndi ndi ìlǎlǎ-Alafí bhà pèrè ùndo ìndrù tò dhu-otù Ǿ.

Yèsù avè yà adzi Ǿ ale ndi ndigú tí dhu

(Gál 4.4-5; Fìl 2.6-11; Èbr 4.15-16; 5.7-10)

⁵ Obhó tí, ìnzì ní màlàyíká i Kàgàwà uli ndínǎ okoya tí kámá tí yà àlě kóTE dóná ìrǎraya dhu tí adzi Ǿ. ⁶ ìlǎlǎ Andítá ò, atdí ale nówò wà dhu kpangba atdí ngari Ǿ, ndàti:

«Kàgàwà, ìndrù ní àdhu ndínǎ nyi nyirè tí?

Yà adzi Ǿ ale ní àdhu ndínǎ pbìndà dhu ava tí tsinú?

⁷ Nyi nyábhú ka rì'ì obvòbvonǎ rò ake màlàyíká tò ákě

kàsùmì tí,

ndirò, nyi nyábhú ka rì'ì ádrùngbǎnga mà ifuta mànà nà.

⁸ Nyi nyíli ka rònyù idzi yà nyi nyabhòlò kóró dhu-tsí dǒ*.»

Ní, Kàgàwà abhù ka rònyù idzi yà ndi ndabhòlò kóró dhu-tsí dǒ dhu ràtina, ìmbà inzà kǎbhú kà rònyù idzi

† 2:2 2.2 ǾTE tí ka kátina iró ní Kàgàwà bhà Ƴyátá (Tòr

33.2). * 2:8 2.8 Zàb 8.5-7

dóná atdí dhu mà ràrǎǎ. Pbétù, kòmbí màtí àlě kàla nzá dhu iwà Kàgàwà rábhù kóró dhu kà rònnyè idzi dòyá. ⁹ Àlě kàla dhu ní, Kàgàwà rabhù wà Yèsù rǎǎ obvòvbonǎ rò ake màlàyíká tò ákě kàsùmì tí, ndínǎ pbìndà ídzìngà-otù ǎ, ndì ndabhù tí ka rìnè ɔvɛ-dzi kóró aɛ-okú dò rò. Wò ndì kàbhà ɔvɛ-otù ǎ, kàbhù wà ka rǎǎ ádrùngbǎnga mà ifuta mànà nà.

¹⁰ Kàgàwà abhòlò ndì kóró dhu-tsí, ndirò ì kóró dhu-tsí náarǎǎ kà tò tí. Ní, dhu afò nga kà ràbhù Yèsù rǎǎ àkǎkǎ aɛ tí yà ndì Yèsù abà àpbè-otù ǎ, ndínǎ ábhǎ aɛ nabhù tí rǎǎ pbìndà inzo tí, ràdù òtsù pbìndà ádrùngbǎnga tó awáwù ò. Obhó tí, Yèsù ní ndì ìndrù ùnda arí ndínǎ Kàgàwà igú tí aɛ. ¹¹ Kǎrí ìndrù ù'ò rǎǎ Kàgàwà-nyǎkpó ǎ fǎyó nzérénga ǎ rò. Ndì dhu bhèyi ní ndì, Yèsù, ìndrù nú'ò aɛ mà, kǎkǎ ù'ò ndì ndù'ò rǎǎ aɛ mànà kóró ní atdí Àba bhà aɛ. Ní ndì dhu-okú dò rò, Yèsù-nyè rǎ nzǎ iwù abádhí ànzi ndì ndí àbanà bhà inzo tí rò. ¹² Obhó tí, kà rǎtina:

«Òo Àba Kàgàwá, ma mí ɔvònhù nígǎ adódu nzínzì ǎ.

Ma mí nyi nífǎ pbùkù aɛ nzínzì ǎ*.»

¹³ Tdítdǎ Yèsù rǎtina:

«Ìma, ma mí atdyúdu ìǎ dóná ní Kàgàwà.»

Ndirò kà rǎtina:

«Mǎ míǎ ìrò atdíkpá yà idù Kàgàwà ìbhò nzónzo mànà*.»

¹⁴ Ì nzónzo ní ìndrù nyú kǎkǎ ìnè rǎǎ ngbùlǎya nà ndirò azu mànà nyuyatsi aɛ. Ní Yèsù idyi ndì ìndrù tó ófò átò. Kǎnzì dhu ndì dhu bhèyi ndínǎ pbìndà ɔvɛ-otù ǎ, ndì ndítò tí yà ɔvɛ t'ìbhòta tó ɔbì nà ìǎ Pfdmvo-ɔbì atdítdǎ,

¹⁵ ndirò ndínǎ ndì ndukòlò tí yà ɔvɛ-ɔdò ònzi ì ì dhu náabhù ròngò òko inɔ bhèyi kóró fǎyó ípìrǎnga ǎ aɛ.

¹⁶ Obhó tí, dòtsí nyú kǎra nzá màlàyíká-dzù nà ndì ndonzi

* 2:12 2.12 Zàb 22.23 * 2:13 2.13 Ìsa 8.17-18

tí, pbétù kǎra yà adzi ǒ ale, Àbràhamù bhà pbàdzukuru dzùnà ndì ndònzì tí*. ¹⁷ Ní ndì dhu-okú dò rò, dhu aká àbadhi mà rǒfò ì àbanà bhà inzo mànà kóró dhu ǒ. Ndi dhu bhěyi ní ndì, kǎdùna òngo Kàgàwà tò arí kasu ònzì pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà tí, ndíní ndì ndu'ò tí ìndrǔ tó nzéřnga. Ndi ádrùngbǎ kùhanì ní yà pbìndà kasu ìfǔ arí, ndàdù ì'ì ìndrǔ dǒ ka kí izu àbà nǐ ale-afí nà ale. ¹⁸ Ndirò, àpbè kǎbà ndàdù ùda umvútá ònǎ dhu-okú dò rò, kà rǐ'ì ìnè ndònzì umvútá ǒ ì nòtù ale dzùnà.

3

Yěsù ní àbanà Kàgàwà bhà idza-kàmǎ, ndirò ndi idza ní àlě'ì dhu

(Ǫzt 12.7; Mát 21.33-38)

¹ Àbanǎnzó, nyǐ ní yà nyǐ nunzi òrù-akpà ò rò Kàgàwà bhà ale. Ní, nyǐ nyàkǎ nyǐlì fùkú irèta Yěsù dǒ tí. Kà ní ndi Kàgàwà bhà uvitatále, ndirò yà àlě karòvona ìndrǔ tò a'uta tó pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ kamà. ² Ka nidi ndi kasu t'ònzita tò ní Kàgàwà. Ní kifù ndi kasu ònzì ndi ndí ònǎ ófò, àdhàdhì Músà níífù kóró ale tò ndi ndònzina Kàgàwà bhà idzá kasu dhu bhěyi*. ³ Ní, Yěsù àkǎ kifù atdídǒ ròsè Músà dònǎ. Obhó tí, ka karí idza nòsì ale nífǔ atdídǒ ròsè ndi idza nyú dònǎ. ⁴ Ìngbatí ìlì ndi idza mà nòsì arí ní ìndrǔ, pbétù kóró dhu nanzì ale ní Kàgàwà. ⁵ Músà níífù Kàgàwà bhà idzá ndi ndònzina kóró ale tò kasu, ndíní ndi kàsùna ní'íya tí Kàgàwà rǔnǎ ìndrǔ tò olùnǎ rò dhu tó ngàmbì tí. Ka ní'ì kasutále kèlě. ⁶ Pbétù, Krístò ífù ndi ndònzina kasu àdhàdhì àbanà Kàgàwà bhà idza-kàmǎ tí rǐ'ì ìngba tírò. Ndirò àlě'ì ní ndi ndi idza, àlě kapé ìko pòtsó mànzì tó

* 2:16 2.16 Ìsa 41.8-9 * 3:2 3.2 Ǫzt 12.7

alɛ-afí nà, àlě ràdù àmbɛ yà àlě kódonà ndíní àlě kabá tí dhu òdò dǒ dhèdhe nyǎ nà rò.

Inzá dhu àkǎ kabhɔ alɛ-afí rò'ò odú, ìnzǐ kifɔ Kàgàwà ùnò dhu dhu

(1Kò 10.1-12)

⁷ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, àdhàdhì ìlǎ-Àlafí náavò angyí dhu bhéyi:

«Indo nyǎ nyapé Kàgàwà-tù ìri,

⁸ ní nyǎ nyàkǎ nzá nyǎbhɔ afíkɔ rò'ò odú, àdhàdhì abhúkɔ náamvù Kàgàwà-afí rùngù ǒ dhu bhéyi.

Abádhí náanzì kùnò dhu gàyà ìnzǐ 'ífɔ.»

⁹ Ndirò kǎvò dhu ndàti: «Rùngù ǒ abhúkɔ náamvù afídu,

àzèmbè iwà ì ala ìfɔ kumì atɔ ǒ ma manzì fíyò dhu rórò tí.

¹⁰ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ma mi'ì nàwí nà abádhí rǒ, matì:

«Kàrí alɛ-afí arúwí bìlǐnganà.

Ndirò abádhí arí nzǐ pbàkà otu ùngǔ.»

¹¹ Ndirò, ma matsò dhu nàwí-okú dò rò, matì: abádhí rotsúya nzǐ fíyò ma mabhòlò asota tò ngari ò*!»

¹² Nírò àbanǐnzò, nyàndà nga mbéyi! Nzínzikɔ ǒ atdí alɛ mà náká nzá ndí'ì nzéɛ afína nà, yà ndàbhɔ rádù ndùbhà pbìndà a'uta, ndàdù ndìndà itɛ Kàgàwà, yà ìpìrǒnga nà arí'ì dhòdhóhónganà alɛ rǒ rò. ¹³ Pbétù, nyǎ nyàkǎ nyǒngò afíkɔ àbhɔ ròtsi ɔbi bìlǐnganà nzínzikɔ ǒ, yà àdì «indonga» tí ìlǎ Andítá ràtina idhɔ àdì àlě tò matì átò rò. Ndi dhu bhéyi ní ndi, nyǎ nyí nzǐ àdù nyùbhà nzéɛnga rùtrǎ nyǎ, ndàbhɔ afíkɔ rò'ò odú, ìnzǐ nyǐrì Kàgàwà-tsù dhu. ¹⁴ Obhó tí, dhu apé ì'ì inè àlě karí'ì yà dóna-kpa ò rò àlě kí'ì nà a'uta òdò àlě karí pòtsó,

* 3:11 3.11 Zàb 9.7-11

ràrà àhũ àlě tó ípìrǒnga-tsù rǐ ndòdì dhu ò dhu tí, ní àlě kádù òko atdíkpá arí'ì Krístò mànà ale tí.

¹⁵ ìlǐlǎ Andítá rǐ dhu òvɔ ndàti:
«Indo nyǐ nyapé Kàgàwà-tù ìri,
ní nyǐ nyàkǎ nzá nyǎbhũ afíkũ rò'ò odú, àdhàdhì abhúku
náanzì kùnò dhu gàyà ìnzǐ 'ífũ dhu bhěyi. ¹⁶ Ádhi
mà i Kàgàwà ùnò dhu niri 'àdù gàyàna ònzì ìnzǐ
ífũ? Tí nzǐ yà Músà ɔnda rùvò Mísri tó pbiri ò rò
ale kóró? ¹⁷ Ndirò, ádhi mà i Kàgàwà nabhù rākò
ìfɔ kumì ato ǒ? Tí nzǐ yà nzéřnga nanzì, ndi dhu
ràdù 'abhũ 'ùve rùngù ǒ ale kóró? ¹⁸ Ádhi mà i
Kàgàwà atsò dhu okúya dò rò ndàti, ìnzǐ abádhí
rotsúya yà fǐyò ndi ndabhòlò asota tò ngari ò? Tí
nzǐ yà ì nuvò ìnzǐ 'ìri kà-tsǔ dhu ale*?» ¹⁹ Nírò
àbanǐnzò, mǎ màla dhu ní, abádhí ratsù nzá ndi
asota tó ngari ò ìnzá ì à'ù Kàgàwà dhu-okú dòrò.

4

Kàgàwà óbhòlò asota tó ngari pbìndà ale tò dhu

¹ Kàgàwà akò wà ndi asota tó ngari ò àlě kótsù nǐ dhu
tó làká àlě tò. Ní dhu àkǎ nyǎnda nga mběyi, ndinǐ ìmbǎ
ìnzǐ ròtsù ányì atdí ale mà ní'ì tí nzínzìkũ ǒ. ² Obhó tí,
ka kùnò Kàgàwà bhà ɔte àlě tò àdhàdhì àlě t'ábhúna
tò ka kùnò ka dhu bhěyi. Abádhí ìri ndi ɔte, pbétù ìnzǐ
ràdù atdí dhu mà nónzì fǐyò. Obhó tí, ka ì ìri rò, abádhí
adù nzá kà'ù. ³ Pbétù kòmbí àlě, yà àlě ká'ù ka rò, àlě
kótsù òtsù ndi asota tó ngari ò. Ndi asota tó ngari nànda
dhu nǐ, Kàgàwà avò dhu àlě t'ábhúna tò, ndàti: ndi ròtsò
wà dhu nàwí-okú dò rò, ìnzǐ abádhí rotsúya akèkpá màtì
yà fǐyò ndi ndabhòlò asota tò ngari ò*.

* 3:18 3.18 ɔzt 14.1-35; Zàb 95.11 * 4:3 4.3 Zàb 95.11

Kāvò dhu ndi dhu bhëyi, àzèmbè iwà ndi nditò yà adzi ndi ndabhòlò nř pbìndà kasu rórò. ⁴ Obhó tí, ìlílá Andítá rř dhu òvo atdí ngari ǒ àrùbhù rř idho isě idho nàndà dhu nř, ndàti: «Àrùbhù rř idho isě idho ǒ, Kàgàwà náaso ndi, iwà ndi nditò pbìndà kasu kóró rórò*.» ⁵ Ndirò, Kàgàwà rätina átò ndi Andítá ò: «Abádhí rř nzř òtsù akεkpá màtí fřyò ma mabhòlò asota tò ngari ò.» ⁶ Angyinã rò ka kuno Kàgàwà bhà òte fřyò ale náatsù nzá ndi asota tó ngari ò, abádhí uvó ì ìnzř 'rì Kàgàwà-tsù dhu dhu-okú dò rò. Ìnè màtí kà rři ndi dhu bhëyi rórò, ngǔkpà ale rři ìnè 'òtsù ndi asota tó ngari ò. ⁷ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Kàgàwà ìli «Indonga» tí kätina ngätsi idho tdítđ. Àbadhi náavò dhu ndi idho nàndà dhu nř angyinã rò, ádrùngbã kamà Dàwudi-otù ǒ, yà iwà ka kòvò angyinã rò dhu bhëyi. Kätì:

Indo nyř nyapé Kàgàwà-tù ìri,
ní nyř nyākã nzá nyābhù afiku rò'ò odú.

⁸ Obhó tí, dhu fřiyana gukyè iwà Yèsuwà arà àhu ìndrù nà asota tó ngari ò dhu tí, ní Kàgàwà óvòyana nzř dhu tdítđ ndi dhu-dzidđ asota tó ngätsi idho dđ*. ⁹ Nírò, Kàgàwà aróðona pbìndà ale tò sàbatù nyú rři ìnè. Ndi idho rři àdhàdhì yà kaso ndi òná àrùbhù rř idho isě idho bhëyi. ¹⁰ Obhó tí, wò Kàgàwà óbhòlò asota tó ngari ò òtsù ale, náso wà ndi pbìndà kasu ǒ rò, àdhàdhì Kàgàwà náaso ndi pbìndà kasu ndi nditò dhu-dzidđ dhu bhëyi. ¹¹ Nírò, dhu àkã àě rònzi òbi, àě ròtsù ndi asota tó ngari ò, ìnzř àě nzínzi ǒ atdí ale mà rònzi dhu àě t'ábhúna náanzì dhu bhëyi.

---

* 4:4 4.4 òpt 2.2 * 4:8 4.8 Obhó tí, Yèsuwà nyú náara wà àhu ìndrù nà Kànanà tó pbìri ò. Pbétù, iró ka kòzè kitè dhu ní, ndi Kànanà rři yà obhóná asota tó ngari nyú-sisì kèlě.

¹² Obhó tí, Kàgàwà bhà ɔɛ ní ípìrǒngà ìbho arí ìndrù tò ɔɛ. Ndirò kà rǐ̀ì ɔbi nà, ndàdù ndàkà ròsè yà ɔyɔyɔ kunàdɔ nǐ rí dhu ù'à ìla tó obhi-akpà dònǎ. Kǎrótsù bhélébhélé aɛ-nyutsi, ndàrà òtsi aɛ-afí nyú rǒ. Ndirò, kǎrí aɛ-kpa únzǐ ì ró nga mà ǒnga núndɔ, ndàdù àrà òtsi aɛ-kpa ò tètè mà rǒ. Kǎrí ìndrù rǐ̀rèna afína ò ndínǐ ndì ndɔnzì tí dhu nábhù rùni ndì kpangba. ¹³ Ìmbǎ Kàgàwà rǒ rò arí ndòru atdí dhu mà rǐ̀ì. Kóró dhu arí̀ì kpangba kà tò. Kà-nyìkpó arí kóró dhu àlǎ. Ndirò Àbadhi ní ndì àlǎ kɔvɔya àlǎ kanzì kóró dhu ɔnzìná aɛ.

Yèsù ní pbàkùhání tó ádròdrǒ aɛ dǒ Kamà nyú ròsè dhu

¹⁴ Àlǎ kǐ̀ì inè atdí dǒ ósè pbàkùhání tó ádròdrǒ aɛ dǒ kamà, yà òrù-akpà ò atsù ndàrà àhù Kàgàwà-tí'ò nà. Ndi pbàkùhání tó ádròdrǒ aɛ dǒ Kamà ní Yèsù, Kàgàwà t'ídhùnà. Ní, dhu àkǎ àlǎ rìkò pótsó yà ka àlǎ ká'ù nǐ àlǎ tó a'uta ǒ. ¹⁵ Obhó tí, ndì àlǎ kǐ̀ì nà pbàkùhání tó ádròdrǒ aɛ dǒ Kamà ní yà ànò rádù àlǎ tó ivívinga nánò átò aɛ. Pfòmvo Sitanì umvú àbadhi-afí kóró ɔtu ǒ, àdhàdhì ndì ndarí àlǎ-afí ùmvù dhu bhěyi. Pbétù kǎnzì nzá nzéɛnga. ¹⁶ Ní, dhu àkǎ àlǎ ròndrì a'uta nyú nà Kàgàwà bhà Ádrùngbǎ kamà tó tombi-tí'ò. Ka ní ndì ídzinga ònzì arí ìndrù tò aɛ. Ndi dhu bhěyi ní ndì, kà rǎdù ì'ì izù tó afína nà àlǎ dǒ, ndàdù àrà ídzinga ònzì rǒ àlǎ tò àkǎkǎ kàsùmì ǒ.

5

Yèsù ní Ádrùngbǎ Kùhanì Mèlkisèdeki bhà ófò ǒ dhu

¹ Ìngbàtí ìli ndì pbàkùhání tó ádròdrǒ aɛ dǒ kamà mà nóvò ka karí ìndrù nzínzì ǒ rò, ndínǐ ongó tí kasù ònzì ìndrù-ɔvò rǒ Kàgàwà-ònzǐ. Ndi kùhanì bhà kasù ní

ndùbho ìnzǐ ka kùbina ùbi tí perè mà, ùbi tí ka kùbina ìzǎ tó perè màna Kàgàwà tò ìndrù ónzì nzéřnga-okú dò rò. ² Ndi nyú tíró ka ní ivivi ale afina ònǎ rò. Ní ndi dhu-okú dò rò, kà řǐ ìnè yà ìnzǎ ì òzè rórò úwǐ ídzi otu rǒ rò ale tó dhu rǎlǔ dóna. ³ Ndirò wò ndi nyú tíró kà řǐ ìvíví dhu-okú dò rò, kàkǎ nzǎ ndùbho ìzǎ tó perè ngǔkpà ale tó nzéřnga-okú dò rò rò tí, pbétù kàkǎ ndùbho ka pbìndà nzéřnga-okú dò rò màtí átò. ⁴ Ìmbǎ ndìtírò arí ádrùngbǎ kùhanì tó ifuta àbhǔ fǐndǎ atdí ale mà náarǐ. Pbétù, Kàgàwà arí ndi ìndrù ànzi, ndìli ádrùngbǎ kùhanì tí, àdhàdhì kǎnzi Àřǒnì, ndìli ádrùngbǎ kùhanì tí dhu bhěyi.

⁵ Ndi dhu bhěyi tí átò, Krístò náabhù nzǎ pbàkùhání tó ádròdrò ale dǒ Kamà tó ádrùngbǎnga tó awáwù ndìtírò fǐndǎ. Pbétù, Kàgàwà ní ndi ka nabhù kà tò. Kǎti kà nǐ:

«Ìnyi, ìnyi ní Idhùdu.

Ndirò, indo ndi nòpè rò, ìma ní Àbanu* .»

⁶ Ndi dhu bhěyi tí, kǎvò dhu átò Yèsù nàndà dhu nǐ ngǎtsi ngari ǒ Ìlǐlǎ Andítá ò, ndàti:

«Ìnyi ní kùhanì dhòdhódhónganà

àdhàdhì Mèlkisèdeki ì ònǎ ófò ǒ* .»

⁷ Yà adzi ǒ Yèsù ì ònǎ kàsùmì ǒ, kǐtsò ndi Kàgàwà, yà ìnè ì ò ndìgǔ ndi ǒve ǒ rò ale-rǒ, ndàdù kǐtdè ǒrú-tùna nyú nà ndirò nyìna-dha nà. Ní Kàgàwà ìri kàbhà ìtsòta, tsùnǎ dhu kǐfu dhu-okú dò rò. ⁸ Ìnè màtí ndi ndí ì Kàgàwà t'ídhùnà nyú tí rórò, kǔdhè Kàgàwà-tsǔ dhu ìri arí ale tí ndi ndí ì dhu yà ndi ndabà àpbè-otù ǒ. ⁹ Kàgàwà itdègu kà-nyùtsi ndi ndudhé kóró dhu nábhǔ rǎkǎ, ní kǎdù òngo kóró ale yà tsùnǎ dhu ìri rí nígǔ rí, ndàbhù

* 5:5 5.5 Zàb 2.7 * 5:6 5.6 ǒpt 14.17-20; Zàb 110.4; Èbr 7.1-17

ràbà dhòdhóhóngà tó ípìrǒngà aɛ tí. ¹⁰ Ndi dhu bhèyi ní ndi, Kàgàwà idì ka rǐì pbàkùhání tó ádròdrǒ aɛ dǒ Kamà tí, Mèlkisèdekì bhà ófǒ ǒ.

*Inzá dhu àkǎ kokò nzónzo tí a'uta ǒ dhu
(1Kò 3.1-3)*

¹¹ Mèlkisèdekì nàndà dhu nǐ, mã mí'ì ábhǒ dhu nà fǔkù mã múnǒna. Pbétù, mã mí i dhu-tì àwě tí fǔkù dhu rǐì odú, ìnzǐ bǐkù arí ìnga ìri dhu-okú dò rò. ¹² Obhó tí, yà nyǐ nyúdà kóró kàsùmì ǒ, nyǐ nyǐ'ì ìnè nyǒngò Kàgàwà bhà ɔɛ ùdhě arí ìndrǔ tò màlímó tí. Pbétù kòmbí, nyǐ nyòko òko yà dǒna-kpa ò rò ka kapè kudhe fǔkù dhu-atdyú òho nyǐ nyarí kudhe tdítǒ fǔkù ró. Nyǐ nyùgèrè nyǐ nyǒngò màkyì nózè 'òmǔvù iré-nzo bhèyi aɛ tí, àzèmbè ododu ònyù ònyu nyǐ nyàmǐnà rò. ¹³ Obhó tí, ìngbàtí ìlì ndi aɛ mà, yà màkyì kèlě nózè ndòmǔvù ní àdì àdì iré-ngba tí obhónánga tó ɔɛ ǒ aɛ. Ka ní ìnzá únì idzi dhu t'ónzita mà, nzéɛ dhu t'ónzita mà nà ǒnga t'óvòta aɛ. ¹⁴ Pbétù, ododu ònyù ònyu arí aɛ ní iwà ó'ò aɛ. I aɛ ní kǎkà ì ónzina kóró dhu ǒ, iwà únì idzi dhu mà, nzéɛ dhu mà nà ǒnga t'óvòta aɛ.

6

¹ Ní ndi dhu bhèyi kà rǐì rò, dhu àkǎ àlě rùdà yà dǒna-kpa ò rò ka kudhè àlě tò Krístò dǒ isísó dhu-dǒnǎ, àlě rádù àmbɛ òwu dǒ angyi yà iwà ó'ò aɛ tò àkǎnà kudhe dhu-tidò ùnǐ àlě kí dhu ǒ. Dhu àkǎ nzà àlě ràpǎ àlě tdítǒ yà dǒna-kpa ò rò ka kudhè àlě tò dhu t'únita rǒ. I dhu ní: yà ɔɛ ò rádù ìndrǔ ùndà mǔtsɔ-tidò ò rò ka kí aɛ ùgèrè kùbhà dhu mà, Kàgàwà à'u ka kí dhu mà nà. ² Ndirò ní bàtizò dǒ ka kí dhu ùdhě ìndrǔ tò dhu mà,

alE-ɔtsú ụlĩ ka kí ìndrũ dǒ dhu mànà*. Ngǔkpà dhu ní ìndrũ rĩ 'ungbĕ ɔve-bvù rò dhu dǒ ka kí dhu ùdhĕ ìndrũ tò dhu mà, Kàgàwà itdìya ìndrũ-ànyǎ dhu dǒ ka kí dhu ùdhĕ dhu mànà. ³ Àlĕ kàkǎ àlĕ ràmbe òwu dǒ angyi tí yà iwà ɔ'ò alE tò àkǎnà kudhe dhu-tidò t'únita ǒ, Kàgàwà òzè ka nĩ.

A'uta ụbha ka kí dhu tó nzéřenga

⁴ Kìdyi pé yà iwà ì á'ù Kàgàwà rórò ì nádu angyè fiyó m̀tso ò alE tó ɔfò. Abádhí ála wà Kàgàwà bhà awáwù, abádhí ábà wà yà pbìndà alE tò Kàgàwà arí àbhùna pĕrè átò, ndirò Kàgàwà ábhù wà abádhí ràbà pbìndà Ìlìlǎ-Alafí. ⁵ Abádhí nínè wà Kàgàwà bhà ɔte tó ídzìnga, 'àdù yà ìrà rírà adzi tó ádr̀ngbǎnga tó ɔbi ìnè. ⁶ Pbétù, abádhí ádù 'àdu fiyó angyè m̀tso ò. Ní ì dhu bhĕyi alE-tidò àbhù ka kí r̀gèrè ì tdítđ r̀bhà fiyó nzéřenga dhu rĩ'ì odú nyú. Obhó tí, abádhí rĩ'ì àdhàdhì Kàgàwà t'ídhùnà àbhù rí kutǒ tdítđ m̀sàlabhà dǒ alE bhĕyi, ndirò ìndrũ àbhù rí ràmbe dhu ̀nò dǒ nzéře nyú Yĕsù nĩ alE bhĕyi.

⁷ Inga tí ka kòbhì adzi náapé àmbe dòná rárà ìkǒ rǒ igye-dha òmvù dǒ, ndàdù dòná ka kòzò ònyù ì'ò ndì nabhì alE tò, ní ndì dhu ìtè dhu Kàgàwà ràso wà ndì adzi.

⁸ Pbétù, kǎpé okpèna nà itsukpó-nzo mà nzéře ìrì-tidò mànà ní'ò, ní ndì dhu ìtè dhu ndì adzi r̀rĩ mbǎ tĩna nà, ndirò Kàgàwà rĩ kòfù ònà ìdho rìndù wà ndì. Ndirò Kàgàwà r̀rà dhu ̀tsà k̀bi ndì ndí kàzù nĩ dhu rǒ.

⁹ ɔdhídù, yà atdídđ mǎ m̀zè nyĩ rò, mǎ mí mbǎ ɔte wò dhu bhĕyi m̀tĩ, mǎ m̀ni wà dhu mbĕyi nyú nyĩ r̀rĩ'ì ìnè ìdzì otu ǒ. Ndi otu ní ògù tó otu. ¹⁰ Kàgàwà ní obhónanga

* 6:2 6.2 1rǒ, alE-ɔtsú ụlĩ ka kí ìndrũ dǒ dhu-tì ní: Kàgàwà ònzi ka kí r̀rǎ ndì alE Ìlìlǎ Alafí nĩ dhu.

tó dhu ònzi arí ìndrù tò ale. Ní kà rǐ nǐ àdzo nyǐ nyònzì kasu rǒ rò. Obhó tí, nyǐ nyónzì kàbhà ale dzùná, ndírò nyǐ nyòko òko abádhí dzùná ònzi nyǐ nyarí ró tí. Ní ndi dhu ìtè dhu iwà nyǐ róze Kàgàwà. ¹¹ Ndirò, mà mí atdyúna òho dhu ní, ìngbàtí ìli ndì ale mà nzínziku ǒ rākà ndàmbe Kàgàwà bhà ale dzùná ònzì dǒ wò dhu bhěyi tí, rārà àhu yà adzi ǒ dhu-tsù rǐ ndòdì dhu ò. Nírò ní ndi nyǐ nyádù yà nyǐ nyódona Kàgàwà rònzì fùkù dhu àbà nǐ. ¹² Nírò, nyǐ nyākà nzá nyǐ ì ngbǒya úyí ale tí, pbétù nyǐ nyākà nyòkò Kàgàwà ná'ù ale bhěyi, ndírò dhu-dzi òndù arí ale bhěyi. Ndi dhu bhěyi aróko ale ní ndi Kàgàwà òkò fíndá làká fǐyò dhu àbà arí.

Kàgàwà arí nǐ ndì ndòkò làká ùwù dhu

(Èbr 10.23-24,32-36)

¹³ Kàgàwà rǐ làká òkò Àbràhamù tò rò, kàtsò dhu òvòna rǒ ndìtírò. Kǎnzì dhu ndi dhu bhěyi ìmbà òvòna rǒ ndì ndádù dhu òtsò ngǎtsi dòna nǎ òsè ádrùngbǎle níí'í nídhunǐ. ¹⁴ Kǎtí: «Ma mòtsò wà dhu obhó nyú, mà mí nyasò àsò atdídǒ, madù pbùkù pbàdzukuru-bvu níse atdídǒ átò*.» ¹⁵ Ní, ìnzǐ ndì ndí ndìngyě rórò ndì ndòdò Kàgàwà ùnò fíndá dhu rò, Àbràhamù adù yà Kàgàwà akò fíndá làká fíndà dhu àbà. ¹⁶ Obhó tí, ìndrù apé dhu òtsò, ní abádhí arí ndi dhu òtsò yà ádrùngbǎle tí rǐ'í ròsè dòyanǎ ale-òvò rǒ. Ndirò, òtsò abádhí òtsò dhu náarí kóró agòta ìto abádhí nzínzi ǒ rò. ¹⁷ Ndirò ndi ófò ǒ tí, Kàgàwà azè ndìtè dhu kpangba yà ndì ndòkò fíndá làká dhu àbà rí ale tò, ìnzǐ ndì rārǎdù pbìndà òte ùwu akekpa màtí. Ní kǐtè ndi làká tó obhóna dhu ndì ndòtsò ndisè ka nǐ dhu-otù ǒ. ¹⁸ Nírò, ìnzǐ arí 'ùwù dhu yà ìnzǐ Kàgàwà rǎdù tìtò ùnò òyá rǐ'í òyò. † dhu ní làká t'òkòta

* 6:14 6.14 ǒpt 22.16-17

mà dhu t'òtsota mànà. Ní, yà kà-nyuutsi àlě kúrù àlě rò, kǒkò óyǒ dhu-okú dò rò, àlě-afí nótsi wà obi atdíǒ, ndíní àlě kòdò tí àlě ràbà yà kǒkò fíndá làkà àlě tò dhu àlě-atdyú nyú nà. ¹⁹ Ndi àlě kódona àlě ràbà dhu rí àlě àbhú àlě rikò pòtsó Kàgàwà-ònzí àlě-afí ònǎ rò, àdhàdhì nàngà náarí bàtó àbhú rìdè pòtsó atdí ngari ǒ idha dǒ dhu bhéyi. Kǎbhú àlě àlě rùdà àlě-afí ònǎ rò pàziyà ònǎ, àlě ròtsù atdíǒ ílǎ ngari ò, yà Kàgàwà arádi òrù-akpà ò i. ²⁰ Yèsù atsù ndí angyi ányì àlě tò, ndàdù òngo pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà tí dhòdhódhonganà, Mèlkisèdekì bhà ǒfò ǒ.

7

Mèlkisèdekì ní ádrùngbǎ kamà ndirò ádrùngbǎ kùhanì dhu

¹ Mèlkisèdekì ní Sàlemù tó kigò ǒ ádrùngbǎ kamà. Ndirò ka ní Kàgàwà yà kóró dhu dǒ arí ǒrù ale bhà kùhanì. Ní atdíku, Àbràhamù rí ndàdù ádròdrǒ kámá mànà ndì ndúgyè íla, ndàdù abádhí lēmà ònzí dhu-dzidǒ rò, Mèlkisèdekì arà, 'òwù 'ùsò kà mànà otu ǒ rò, ndàdù kàso. ² Ní Àbràhamù adù ndì ndàkò íla ǒ dhu kóró tó atdíngá idre dǒ nábhú kà tò. Mèlkisèdekì tí kátina ǒvò-tì ní obhónángá tó ádrùngbǎ kamà. Ndirò ka ní Sàlemù tó kigò ǒ ádrùngbǎ kamà*. Sàlemù-tì ní màrùngà. ³ Ka kúni nzá Mèlkisèdekì t'ábanà mà, kà-tsàná mà ndirò atdí kà t'ábhunà mà. Ndirò, ka kúni nzá ìngbàngá ka kugu ka dhu mà, ndirò ìngbàngá kǎdù òvè dhu mà. Kòfò ndì Kàgàwà t'ídhùnà nà ka ní kùhanì dhòdhódhóngá nà nídhuní.

⁴ Nírò, nyàndà pé wò ale í ǒ ádrùngbǎ ale nyú tí ònǎ ǒfò! Àbràhamù, àlě t'ábhunà-nzànzì nyú mà, náabhù

* 7:2 7.2 ǒpt 14.17-20

ila ǒ ndì ndakò kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dǒ kà tò. ⁵ Pbàyàhúdì-bvǔ pbàkùhání ni'ì Lawì bhà pbàdzukuru, ndì Lawì ràdù ì'ì Àbràhamù bhà mùdzukuru. Ní Músà bhà Ʋyátá nǔyá dhu pbàkùhání tò róngò adóya, Pbàìsràyélí, nónzì rùbho ì àbà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dǒ fǐyò*. ⁶ Ndirò, Mèlkisèdekì ni'ì nzǐ Lawì bhà pbàdzukuru nzínzì ǒ ale. Pbétù, Àbràhamù abhù ndì ndàbà kóró dhu-tidò tó atdínga idre dǒ kà tò. Ndirò kǎdù ndì Àbràhamù, yà Kàgàwà akò làká fǐndà ale náso. ⁷ Inzá ka kàgò ale dóná rórò, ákě ale àsò arí narí ádrùngbǎle. ⁸ Lawì bhà pbàdzukuru nzínzì ǒ ì'ì pbàkùhání tí ale, yà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dǒ tó perè núbho ka kongónà fǐyò ale, ni'ì ùvě rádù ùve atdíku ale. Pbétù Mèlkisèdekì, yà Àbràhamù abhù ndì ndàbà kóró dhu tó atdínga idrè dǒ fǐndà ale, ní dhòdhóhóngà nà arí'ì ípirǒngà nà ale, àdhàdhì ìlǐlǎ Andítá rǔnǒna dhu bhěyi. ⁹ Nírò, àlě kìnè àlě ràti, Lawì, yà pbìndà pbàdzukuru tò adóya Pbàìsràyélí nóongónà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dǒ núbho perè tí fǐyò ale, ní rabhù wà kóró dhu-tidò tó atdínga idrè dǒ átò perè tí Mèlkisèdekì tò Àbràhamù-nyutsì. ¹⁰ Obhó tí, inzá màtí ka kàpè ndùgu rórò, Lawì ì'ì ìnè abhunà-nzínzì Àbràhamù-nyutsì, Mèlkisèdekì mànà ndì abhunà-nzínzì mà rǐ 'usò, rádù perè àbhu fǐndà ònà kàsùmì ǒ.

Kàgàwà rǐ Mèlkisèdekì bhěyi ngǎtsi ádrùngbǎ kùhanì, Yèsù, ìlǐ dhu

¹¹ Pbàìsràyélí tó Ʋyátá ò, ka kongónà pbàkùhání òvò Lawì bhà pbàdzukuru nzínzì ǒ. Abádhí ni'ì pbàkùhání Àrǒnì bhà ófò ǒ. Pbétù pbàkùhání tí abádhí ì'ì ònà ófò ni'ì inzá àkǎ ófò. Àkǎ àkǎ dhu tí kí'ì nánì, ka kahòna

* 7:5 7.5 Ɖzt 18.21

nzǎ Mèlkisèdekì bhà ǒfò ǒ rí kasu ònzi kùhanì-atdyú tdítǎ. Ndi dhu i'ina mbǎ tina nà. ¹² Obhó tí, kùhanì tó kasu ùwu ndì rò, Uyátá àkǎ wà ndùwu ndì átò. ¹³ Ndirò, wò ka kòtè pbìndà dhu dǎ àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù nǐ'ì vurò aɛ-dhú-tidò. Ndirò kà mà tó dhu-dhú nzínzi ǒ, màzàbahù dǎ kùhanì tó kasu nanzì atdí aɛ mà nǐ'ì ìmbǎ. ¹⁴ Obhó tí, dhu ùni wà ndì kpangba àlě tó Ádrùngbǎle rahù Yudhà-dhú nzínzi ǒ rò. Ndirò ndi aɛ-dhú nàndà dhu nǐ, Músà náavò nzá kùhanì tó kasu tó dhu nàndà atdí ɔte mà.

¹⁵ Ndirò, yàrí ní ndi ndi dhu nètè kpangba tdítǎ dhu: Mèlkisèdekì nà ndì nòfò ngǎtsi kùhanì nítò wà ndì.

¹⁶ Ndi kùhanì-tsí ka kilì nzá rǐ'ì kùhanì tí ìndrù tó màndu nónzi ka dhu-okú dò rò. Pbétù, ka kilì ka rǐ'ì kùhanì tí dhòdhódhonganà arádi ípìrǒnga bhà ádrùngbǎnga tó ɔbi nǐ. ¹⁷ Obhó tí, ìlǐǎ Andítá rǐ dhu ìtè kpangba, ndàti: «Inyi ní dhòdhódhonganà arádi kùhanì

Mèlkisèdekì bhà ǒfò ǒ* aɛ.»

¹⁸ Ndi dhu bhěyi ní ndi, Kàgàwà ahò angyè uyátá, ndi uyátá i'ì ivívinga nà ndirò kǎnzì nzá ìndrù-dzùnà dhu dhu-okú dò rò. ¹⁹ Obhó tí, wò ndi Músà bhà Uyátá náabhù nzá ìndrù Kàgàwà ròzù àkǎkǎ aɛ tí nyìkpóna ǒ. Pbétù kòmbí, Kàgàwà íbhò wà àlě kádù òdònà àlě kabá tí atdíǎ àkǎ dhu. Ndi dhu-otù ǒ nga ní ndi àlě kí'ì ìnè àlě ròndri Kàgàwà-ti'ò nǐ.

²⁰ Ròsè wò dhu dònǎ, Yèsù ìlǐ ndi ndí ràdi Ádrùngbǎ Kùhanì tí rò, Kàgàwà atsò pé dhu angyi. Pbétù, Lawì bhà pbàdzuru nzínzi ǒ aɛ ùlǐ ka kí kùhanì tó kasu ǒ rò, ka katsò nzá dhu ndi dhu bhěyi. ²¹ Pbétù, Kàgàwà ìli Yèsù rǐ'ì Kùhanì tí yà ndi ndòtsò dhu dhu-otù ǒ. Kǎti kà nǐ: «Ima Ádrùngbǎle Kàgàwà, ma mòtsò wà dhu,

* 7:17 7.17 Zàb 110.4

ndirò ma mí nǝ madũ tdítđ ñdi dhu dǝ:

nyí nyádi Kùhanì tí dhòdhóhónganà* .»

²² Ndi dhu bhëyi Kàgàwà òtsò dhu dhu-otù ǝ, Yësù ní ndi àlě àbhũ rí àlě rà'ù dhu inè àlě ràr'í Kàgàwà mànà àlě núngbò atdíđ òkǎ ungbòta ɔwúta nà ale.

²³ Ndirò ngǎtsi dhu r'í inè átò: ngũkpà pbàkùhání ní'í abho rò. Ní abádhí owúnà ùve rǝ, kadù 'ùwu pbàkùhání-ɔwúta nǝ. Ní ndi dhu arána abádhí àbhu rǝ inǝ rǝnzì kùhanì tó fíyó kasu dhòdhóhónganà.

²⁴ Pbétù, Yësù tò ndi dhu r'í ìmbǎ ndi dhu bhëyi: Kà r'í ípìrǝnga nà dhòdhóhónganà, ndirò kùwũ rí kùhanì tó kàbhà kasu ǝ rò atdí ale mà r'í ìmbǎ. ²⁵ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, kà r'í inè ndigũ Kàgàwà-tí'ò iwũ otùna ǝ ale atdíđ. Obhó tí, kà r'í ípìrǝnga nà dhòdhóhónganà, ndirò kǎrì ndìtsò Kàgàwà rǝ abádhí-okú dò rò. ²⁶ Nírò, Yësù ní ndi àkǎkǎ àlě tò pbàkùhání tó ádròdrǝ ale dǝ Kamà. Ka ní ìlilǎ ale Kàgàwà-nyìkpó ǝ, ìmbǎ afátá nà ale, ndirò ìmbǎ nzéɛ dhu tí ka kózùna atdí dhu mà r'í nyunatsi ale. Kàgàwà índà ka nzéɛngatále rǝ rò, ndàdù kàdzi, ndili ɔrú ngari nyú ǝ òrù-akpà ò. ²⁷ Kà r'í nǝ bilinganà ndi ndí pèrè ùbhǝ Kàgàwà tò dhu-atdyú òho, àdhàdhì pbàkùhání tó ádròdrǝ ale dǝ ngũkpà kámá nóɔnzínà ka bhëyi. Abádhí ubhónà pé pèrè fíyó nzéɛnga nyú-okú dò rò ìtírò, ndirò ndi dhu-dzidǝ 'àdù kùbho ngũkpà ale tó nzéɛnga-okú dò rò. Obhó tí, Yësù anzì dhu ndi dhu bhëyi atdí-gùna kèlě tí, yà ndi ndipfo ndi nditírò ɔve tò dhu-otù ǝ. ²⁸ Músà bhà Ƴyátá náabhù kulì inè nzéɛ dhu tí ka kózùna dhu r'í nyuyatsi ale mà r'í ádròdrǝ pbàkùhání tí. Pbétù, Kàgàwà atsò dhu* nùuwù ndi Músà bhà Ƴyátá. Wò ndi

* 7:21 7.21 Zàb 110.4 * 7:28 7.28 Kàgàwà atsò dhu r'í 7.21 ò.

kätsò dhu nǐ, kǐdì Idhùnà ràdì pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà tí. Ndi kà t'ídhùnà ní ndi àkākà dhu bhëyi rí pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà tó pbìndà kasu ònzi dhòdhóhonganà ale.

8

Yësù ní àlě tó obhóná pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà
Ungbòta-òwúta ǒ dhu

(Ìsa 55.3; Èbr 9.6-12; 12.24)

¹ Yàrí ní ndi wò mà mòzè mǔnò fǔkù dhu nzínzi ǒ ádrùngbǎ dhu: àlě kǐì nà pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà tí ní ndi Yësù nyú. Òrù-akpà ò, kǎdì Kàgàwà bhà ifuta tó ádrùngbǎ kamà tó tombi tó fangà dònǎ rò.

² Kǎrí Ádrùngbǎ Kùhanì tó pbìndà kasu ònzi atdíǒ ìlǎ ngari ò Kàgàwà arádi i, kà-tì ní, kà rarí ndi kasu ònzi obhóná hemě-dzà ǒ. Ndi hemě-dzà ní wò ndi Ádrùngbǎle Kàgàwà úpe, ìnzǐ ní ìndrǔ úpe.

³ Ìngbàtí ìli ndi ádrùngbǎ kùhanì mà ka kilínà ndíní ongó tí yà ùbi tí ka kùbina ìzǎ tó perè mà ngǔkpà perè-tidò màná núbho Kàgàwà tò. Ní ndi perè nàndà dhu nǐ, dhu akána Yësù, àlě tó pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ Kamà, rǐì perè tí ndi ndábhǔna ìndrǔ-òvò rǒ dhu nà.

⁴ Yà adzi ǒ ndi ndiì nání, kǐìyana mbǎ kùhanì tí, ìnè Músà bhà Úyátá ávi dhu bhëyi rí perè ùbhò Kàgàwà tò ngǔkpà pbàkùhání rǐì nídhuní. ⁵ Ì pbàkùhání rǒnzina ìlǎ ngari ò kasu níì yà òrù-akpà ò arí 'ònzi obhóná dhu tó ófò kèlě. Obhó tí, yà íkyèrǒ Músà rǐì ndíní ndi ndosí tí hemě-dzà òná kàsùmì ǒ, Kàgàwà avò dhu kà tò ndàtì: «Ándà yàrí dhu mbëyi. Nyi nyí hemě-dzà ùpè yà pbìrì dǒ rò ma mìtè ìndù idza tó ófò ǒ*.» ⁶ Ní

* 8:5 8.5 Uvt 25.40.

kòmbí, Yèsù tò Kàgàwà ábhũ kasũ ní ídzì kasũ nyú ròsè ngũkpà pbàkùhání tó kasũ dònă. Obhó tí, kídè ìndrũ nzínzì ǒ Kàgàwà mànà, ndíní ndì ndungbò tí ìndrũ fíndá ídzìngà ósè angyè ungbòta tó ídzìngà dònă ungbòta nǎ. Ndi ungbòta ní yà Kàgàwà akò fíndá làkà ìndrũ tò àkă àkă ungbòta.

⁷ Wemberè tó ungbòta† ní'iyana gukyè iwà ìndrũ nabhù rì'ì àkă àkă alɛ tí Kàgàwà-nyìkpó ǒ dhu tí, ní Kàgàwà ahòna nzǎ ngătsi ungbòta-atdyú ndònzì pbìndà alɛ mànà. ⁸ Pbétù, yàrí ní ndì Kàgàwà arù pbìndà alɛ dǒ tí dhũ. Kăti:

«Kànì ìdhò ìrà wà.

Ndi ìdhò ní yà mã mí mǔngbò ɔwútána tí Ìsràyeli tó pbìrì ǒ bhà mà,

Yùdeyà tó pbìrì ǒ bhà mànà òná ìdhò.

⁹ Ndi ungbòta rǎ mbá ì'ì àdhàdhì yà abádhí t'ábhúya mànà ma manzì ungbòta bhěyi,

yà ma mulú abádhí ɔtsúya rǒ,

mipfo Mísri tó pbìrì ò rò òná ìdhò ǒ dhu bhěyi.

Ínzá abádhí akò 'òngò ndì ungbòta ìfũ bìlìnganà dhu-okú dò rǒ,

ìma mà átò, ma madù abádhí ùbhà.»

¹⁰ Ndirò kăti:

«Ndi ìdhò dzidǒ, yàrí ní ndì Ìsràyeli tó pbìrì ǒ bhà mànà mã mungbòya mã nǎ ungbòta-tidò.

Ma mabhùya abádhí rùnì pbàkà Ɔyátá,

madù àndinà átò abádhí-afí ò.

Ma ní'iya abádhí tó Kàgàwà,

ndirò abádhí ní'iya pbàkà alɛ.

† 8:7 8.7 wemberè tó ungbòta ní yà Sìnayì tí kátina pbìrì-dǒ rò Kàgàwà anzì pbìndà alɛ mànà ungbòta (Uvt 24.3-8).

¹¹ Atdí aLE mà náaraya nŕě dhu ùdhe rŕ atdí ođhìnà tò
màtí, ndirò adòná tò màtí, ndàtì:
«Nyi nyàkă nyuni Ádrùngbăle Kàgàwà!»
Obhó tí, kóró aLE núuniya ma,
ròpè ndì ákěkpá ngbángba ò rò, ràrà àhu abádhí nzínzi
ò ádrùngbăle ò.

¹² Ma mubàya abádhí tó afátá,
ìnzě madù abádhí tó nzéřnga ìrè* .»

¹³ Kàgàwà rŕte Ungbòta ɔwútá dŕ dhu náadù wemberè
tó Ungbòta àbhù róngò ayína tí. Ndirò ayína tí òngò
dhu, yà iwà ndì níngyě dhu, ní íkyèrŕ òdì ndíně ndì
ndawí tí dhu.

9

Ungbòta-ɔwútá tó ídzìnga nùdà wà Ungbòta-ayí tó
ídzìnga dhu

(Uvt 24.3-8; 25; 26; 40.17-33; Èbr 12.24)

¹ Wemberè tó ungbòta ò, Kàgàwà rŕ ìndrù arí 'ìtsò
yà adzi dŕ òná rò ngari mà, abádhí àkă 'ònzì somà tí
dhu màná dŕ uyátá ní'ì inè. ² Ndi dhu bhěyi ní ndi,
abádhí upe hemě-dzà. Ányì-dzá, wemberè tó kàluga-
ɔvò ní'ì «ìlìlă Ngari». Ndi kàluga ò ka kulì dhu ní àrùbhù
ɔpbína nà ádrùngbă tarà-ba mà, Kàgàwà tò ka kùbhòna
perè tí m̀gati ka kulínà dòná mizà màná*. ³ Ndirò, ndi
wemberè tó kàluga mà ɔvò rí kìsě kàluga màná-ònga
ka kundo ádrùngbă mberù-ba nŕ. Wò ndi ɔvò rí kìsě
kàluga-ɔvò ní'ì «Atdídŕ ìlă Ngari.» ⁴ Ndi kàluga ò ì'ì dhu
ní ɔvò nŕ ka kòbhòlò màzàbahù-tidò, yà mběyi aróngu
kàzù ò ka kòbì ndi rò alindra-tidò tó perè ka kòbìná
dòná rò màzàbahù. Ngătsi dhu ní'ì ɔvò nŕ ka kútri kóró

* 8:12 8.12 YÈr 31.31-34 * 9:2 9.2 Law 24.5-9

ngbõna sàndukù, yà «Ungbòta tó Sàndukù» tí ka kátina sàndukù. Ndi sàndukù ò í'ì dhu ní, ɔ̀rò nǐ ka kóbhòlò kópà, yà mànà tí kátina mùgati-tidò rǐ'ì ònà mà, Àrõnì bhà mùgò, yà ɔ̀pbína atà, ndàdù ìpfò mànà*. Ndirò, kà'ò í'ì ngǔkpà dhu ní óyõ odu-afã-nzo, yà ndì mànà indrù nùngbò Ƴyátá Kàgàwà andí dòyá*. ⁵ Ndi sàndukù dõ ka kulì dhu ní Kàgàwà bhà ádrùngbãnga tó awáwù ìtè rí àtsà ka kátsà màkèrubi tí kátina màlàyíká tó óyõ woyò. Í màkèrubi nùungbè pékéléya, sisìya ràdù ndìbvù yà perè tí ka kùbho Kàgàwà tò, ndínǐ kùbà tí indrù tó nzéřnga ìzã-azù nùfù ka kongónà òná ngari dõ. Pbétù kòmbí rǐ'ì kàsùmì ní nǐ yà kóró kǒkò dhu àwě ka kí òná atdátíra ò kàsùmì.

⁶ Wò dhu bhěyi ní ndì ka kahù kǒkò dhu-nyìtì kóró. Ní, pbàkùhání nóongónà òtsù bilínganà wò wemberè tó kàluga ò, fíyó kasu ònzi ì í rò. ⁷ Pbétù, pbàkùhání tó ádròdrò ale dõ Kamà kèlě atdí-rò ní ndì ongónà òtsù wò ɔ̀yɔ rí kìsě kàluga ò atdí-gùna kèlě tí, yà atɔ náarí ìrà dhu bhěyi. Àbadhi ongónà òtsù nà fóná ànyì dhu ní, yà perè tí ndì ndìpfo ndì nyú tírò pbìndà nzéřnga-okú dò rò ìzã-azù mà, yà ngǔkpà ale ìpfo perè tí fíyó nzéřnga-okú dò rò ìzã-azù mànà*. ⁸ Wò dhu-otù ǒ, ìlǐlǎ-Alafí azè ndìtè dhu ní, «Atdíđ ìlǎ Ngari» ò indrù ròtsù Kàgàwà-tí'ò òná otu rǐ'ì ìnzá ndì ndàpè ndàngbě ró dhu. Ndi dhu nǐ'ì àdì yà adzi dõ hemě-dzà àdì kasu ònzi ndì ndí ró òná kàsùmì ǒ dhu. ⁹ Wòrì ní ndì yà kòmbí arí 'ònzi dhu nitè ófò. Ndi dhu nǐ'ì, Kàgàwà tò ka kùbhónà ngǔkpà perè-tidò mà, ùbì tí ka kùbínà ìzã tó perè mànà rongónà nǐ'ì àdù Kàgàwà ùlě arí ale àbhù rǐ'ì àkàkà atdíđ afína ònǎ rò kònzǐ ale tí. ¹⁰ Kǒkò Ƴyátá ní

* 9:4 9.4 Ɔ̀t 17.9-15 * 9:4 9.4 Tòr 10.3-5 * 9:7 9.7 Law 6.11,15

ì indrũ ongónà ìfuna ì ónyuna dhu mà, ì ómvuna dhu mà, ndirò fíyó somà tó màndu nózè dhu bhèyi ì í 'ù'ò 'lã Kàgàwà-nyìkpó ǒ dhu mànà nàndà dhu nĩ. I uyátá ì'ì ngari nà ràrà àhu Kàgàwà rĩ kóró dhu ùwũ, ròngò ɔwútána tí ònà kàsùmì ǒ.

¹¹ Pbétù, Krístò ìra pbàkùhání tó ádròdrò ale dǒ Kamà tí, ndínĩ ndì ndibho tí yà inè àlě kí'ì nà kòmbí màtí ídzìnga àlě tò. Kàtsù ádrùngbã, ndirò atdíđ ǎkã hemě-dzà ǒ. Ndi hemě-dzà ní nzĩ yà indrũ nyú núpe. Kà-tì ní, ka ní nzĩ yà adzi dǒ hemě-dzà. ¹² Kàtsù atdí-gùna kèlě tí ndi idza ǒ Atdíđ 'lã Ngari ǒ. Kàtsù nzà ányì ùbì tí ka kùbina pèrè tí ìndrì-akpá-azù nà ndirò ìkyì-akpá-nzo-azù nà, pbétù kàtsù ányì azùna nyú otù ǒ ndìtírò. Ndirò, ndi otu ǒ ní ndi, kùwù àlě dhòdhódhonganà àlě tó nzéřnga ǒ rò. ¹³ Angyi ka kongónà pèrè tí ka kùbho Kàgàwà tó ìndrì-akpá-azù mà, ìkyì-akpá-nzo-azù mà, kàzu ǒ ka kùbì ìkyì-ivá-nzo-ohù mànà núvɔ Kàgàwà-nyìkpó ǒ òtì ale dò, ndínĩ abádhí nu'ò tí rìlã ngbõya ònã rò kà-nyìkpó ǒ. ¹⁴ Ní, dhu apé ì'ì ndi dhu bhèyi kǒkò ìzã-azù nóongónà dhu ònzì dhu tí, ní Krístò-azù nyú tí mbã àdù ì'ì obi nà atdíđ ròsè, ndù'ò àlě, àlě rìlã Kàgàwà-nyìkpó ǒ? Obhó tí, Kàgàwà, yà dhòdhódhonganà arí'ì ale bhà 'lĩlã Alafí-otù ǒ, Krístò níipfo ndi ndìtírò pèrè tí Kàgàwà tò. Ndirò, kàzù núu'ò àlě tó irèta rìlã Kàgàwà-nyìkpó ǒ ìnzà àkã mũtsɔ ǒ rò, ndínĩ àlě kònzì tí Kàgàwà, yà ìpìrõnga nà arí'ì dhòdhódhonganà ale bhà kasu.

¹⁵ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Krístò ní indrũ nzínzi ǒ arí ide Kàgàwà mànà ale, ndi Kàgàwà ònzì indrũ mànà ɔwútána tó ungbòta ǒ. Ndi dhu otù ǒ ní ndi, kǒkò Kàgàwà únzi ale rĩ'ì inè 'àbà dhòdhódhonga nà rádi dhu, yà kǎkò fĩndá làká fíyò dhu. Kóró ì dhu rǎdù àkã Krístò

náavè ndíní ndì nduwù tí kǎkà wemberè tó ungbòta tó kàsùmì ǒ dhu nufá ale mà fiyó afátá ǒ rò dhu-okú dò rò. ¹⁶ Òvè ndì ndóvè rórò ìndrũ avò dhu náape ìí ìnè, ní dhu àkǎ wà kítè dhu wò ndì dhu navò ale rónvè wà, tdǔ ka kɔnzi ndì ale unɔ dhu rò. ¹⁷ Obhó tí, òvè ndì ndóvè rórò ìndrũ òvò dhu rǐí tǐna nà ndì ale òvè dhu-dzidǒ. Pbétù, kà rǐ mbǎ kà nà àdì ndì ale àdì ípìrǒnga nà ònà kàsùmì ǒ. ¹⁸ Ní ndì dhu bhèyi tí, wemberè tó Ungbòta mà Kàgàwà ìlì nzá ìnzá azu àpè ndufu rórò. ¹⁹ Obhó tí, wemberè tí Músà náavò yà Kàgàwà abhù fóná Ƴyátá kóró kóró ale tò. Wò dhu-dzidǒ, kǐdyi ìkyi-akpá-nzo-azù mà ìndrì-akpá-azù mànà, ndàngbǒ atdíkpá ìdha nà. Ndirò, kǐdyi hìsɔpò tí kátina itsu-dòkǎ, ndisǒ àlǎlǎ tàmà-iká nǐ ka kóbhòlò imbi nǐ, ndàdù ndì azu ùvɔ nǐ Ƴyátá tó bhùkù-dǒ ndirò kóró ale dò. ²⁰ Ndirò kǎdù àtìna: «Yarí ní ndì Kàgàwà Ƴyá ndíní nyǐ nyongó tí ìfunà Ungbòta ìtè rí azu*.» ²¹ Músà núunɔ ndì azu átò Hemě-dzà dǒ ndirò kǎvɔ ka sɔmà tó dhu-tsí dǒ kóró. ²² Ndirò, Ƴyátá ka kàndà rò, mbèmbè kóró dhu ù'ò arí rìlǎ Kàgàwà-nyìkpó ǒ dhu ní pèrè tí ka kàbhù ìzǎ-azù ùfù ndì dhu. Ndirò, ìnzá azu ùfù ndì rò, Kàgàwà rǐ nzǐ àdù ìndrũ tó nzérénga núbà.

²³ Nírò, ndì nàla dhu ní yà òrù-akpà ò aríí dhu tó ófò ìtè arí dhu nú'ò ka rarí azu nǐ rìlǎ Kàgàwà-nyìkpó ǒ. Pbétù, obhóna dǒ ka kǐ Kàgàwà ùlǎ dhu rǒnzina ní yà atdídǒ fǐndá ìdzinga ósè ìzǎ-azù tó pèrè dònǎ pèrè. ²⁴ Obhó tí, Krístò atsù ònà Atdídǒ ìlǎ Ngari ní nzǐ yà ìndrũ-ɔtsú ósì ngari. Yà ìndrũ-ɔtsú ósì ngari níí yà obhóna Atdídǒ ìlǎ Ngari nyú tó ófò kèlǎ níitè rí ngari. Pbétù, kǎtsù òrù-akpà ò yà Kàgàwà arádi ì, ndòngò àmbe ndìtsò dǒ Kàgàwà-rǒ àlǎ-okú dò rò. ²⁵ Yà atò náaríra dhu

* 9:20 9.20 Uvt 24.8

bhëyi, Pbàyàhúdí tó pbàkùhání tó ádròdrö aɛ dõ Kamà nóongónà òtsù atdí-gùna tí Atdídö ìlã Ngari ò. Kõngónà òtsù ányì perè tí ndì ndábhùna Kàgàwà tò ìzã-azù nà fóná. Pbétù, Krístò náatsù nzá Atdídö ìlã Ngari ò òrù-akpà ò, ndíní ndì ndongó tí ndàbhù ndìtírò perè tí Kàgàwà tò ibí-gùna. ²⁶ Kĩ'ina gukyè ndì dhu bhëyi, ní kākána ndàbà àpbè ibí-gùna ròpè ndì yà adzi Kàgàwà anzàna dhu ò rò. Pbétù, yà adzi ö dhu-tsù rĩ ndàpà ndòdì ndì ònà kàsùmì ö, Krístò níitè ndì atdí-gùna kèlě tí, ndíní ndì ndubà tí ìndrù tó nzéřenga, yà ndì nyú tírò ndì ndí ndipfö, ndàbhù ndì perè tí Kàgàwà tò dhu-otù ö. ²⁷ Ìngbàtí ìlì ndì aɛ mà rōdona dhu ní, ndì ndóvè atdí-gùna kèlě tí dhu, ndì òve-dzidö, Kàgàwà ràdù ànyàna òtdì. ²⁸ Ndi dhu bhëyi tí átö, Krístò níipfo ndì ndòvè atdí-gùna kèlě tí, ndíní ndì ndubà tí ábhö aɛ tó nzéřenga. Ndirò kǐngoya ìngo tdítđö. Ní, kǐngoya nzĩ ndíní ndì ndubà tí ìndrù tó nzéřenga, pbétù kǐngoya ndíní ndì ndigú tí ndòdò arí aɛ.

10

*Krístò abhù ndì ndìtírò perè tí Kàgàwà tò dhu
(Èbr 9.7-15,23-28)*

¹ Músà bhà Uyátá nĩ'ì ìrà rírà ídzì dhu tó ófò ìtè rí àlě tò dhu, pbétù ka nĩ'ì nzĩ ì dhu nyú ìtírò. Ndi Uyátá náazè ní kongò atdí perè-tidö kèlě núbho Kàgàwà tò yà ato náarí ìrà dhu bhëyi. Ní ndì dhu-okú dõ rò, kǎránà nzĩ Kàgàwà-tì'ò ríwu aɛ nábhù rō rì'ì àkākā aɛ tí. ² Dhu ì'ina gukyè wò dhu bhëyi rí Kàgàwà ùlě aɛ ràdù 'ù'o 'ìlã dòtsí Kàgàwà-nyìkpó ö atdí-gùna tí dhu tí, ní ì aɛ náawùna nzĩ 'òzù rō tdítđö nzéřengatáɛ tí. Ndirò abádhí ùbhàna ìzã tó perè ùbhö ì ì Kàgàwà tò dhu atdíđö. ³ Pbétù, ndì

ìzǎ tó perè-otù ǒ, ìndrũ owúnà fíyó nzéřęnga níse rǒ yà ató náarírá rǒ. ⁴ Obhó tí, ìkyi-akpá-azù mà ìndrì-akpá-azù mànà rí nǚ àdù ìndrũ tó nzéřęnga indò akękpá màtí.

⁵ Ní ndi dhu-okú dò rò, Krístò ıra yà adzi ǒ òná kàsùmì ǒ, kǎvò dhu Kàgàwà tò, ndàtì:

«Inyi, nyi nyazè nzá ùbi tí ka kúbina ìzǎ tó perè mà, ngǔkpà perè-tidò mànà kubho indù.

Pbétù, nyi nyabhòlò ní ngbòdu ndíní ma mabhù tí perè tí indù.

⁶ Kàzù ò ka kúbina ìzǎ tó perè mà, nzéřęnga t'úbàta tó perè mànà náafò nzá nyìkpónu.

⁷ Ní, ma madù àtìna ìnyi nǚ:

«Kàgàwǎ, kàní ma mìrà ma-tírò,

ndíní ma mɔnzi tí nyi nyòzè dhu,

àdhàdhì okúdu dò rò ka kandí pbùkù bhùkù ò dhu bhěyi*.»

⁸ Àlě kàla wà dhu, Krístò ravò dhu, ndàtì: «Nyi nyazè nzá, ìzǎ tó perè mà, ngǔkpà perè-tidò mànà. Ndirò nyi nyazè nzá ùbi tí ka kúbina ìzǎ tó perè mà nzéřęnga t'úbàta tó perè mànà. Kóró kòrí dhu náafò nzá nyìkpónu.» Kǎvò dhu ndi dhu bhěyi àzèmbè kóró kǒkò perè núbhò ka karí àdhàdhì Ƴyátá nónzi ka dhu bhěyi rórò tí. ⁹ Wò dhu-dzidǒ kǎdù àtìna: «Kàgàwǎ, kàní ma mìrà, ndíní ma mɔnzi tí nyi nyòzè dhu.» Ní ndi dhu-okú dò rò, Kàgàwà ipfo kǒkò ìzǎ t'úbhota tó angyè perè kóró, ndàdù ùwunà Krístò nyú nǚ. ¹⁰ Ndi Krístò anzà Kàgàwà òzè dhu dhu-okú dò rò, àlě'i, àlě kú'ò wà àlě, àlě rìlǎ nzéřęnga ǒ rò, yà kípfo ngbòna ndàbhù perè tí Kàgàwà tò atdí-gùna kèlě tí dhu-otù ǒ.

* 10:7 10.7 Zàb 40.7-8

¹¹ Pbàyàhúdì-bvǔ, ìngbàtí ìlì ndì kùhanì mà nóongónà ide bilínganà Kàgàwà-ònzǐ pbìndà kasu ònzì ndì ndí rò. Kǒngónà atdí perè-tídò kèlě núbho ibí-gùna Kàgàwà tò, ìnzǐ ì perè ràdù ìndrù tó nzéřnga ìtò akèkpá màtí.

¹² Pbétù, Krístò náabhù perè atdí tí Kàgàwà tò. Ndi perè nǐ ì yà ádrùngbǎnga tó òbì nà rǐ, ndìtò ìndrù tó nzéřnga perè. Ndirò, kǎrádì pòtsó ifuta tó ngari ò Kàgàwà bhà fangà dònǎ rò. ¹³ Ányì, kà rǒdona kòmbí dhu ní, Kàgàwà rǐ kǒrò kàbhà òmvù àbhù kà ròbè dòya dhu.

¹⁴ Obhó tí, yà ndì ndabhù Kàgàwà tò atdí tí perè-otù ò, kàbhù kǒkò ndì ndú'ò rǐlǎ fǐyó nzéřnga ò rò ale, rǐ ì àkǎkǎ atdíò Kàgàwà-nyìkpó ò dhòdhódhónganà ale tí.

¹⁵ Ndirò, ìlǐlǎ-Alafí rǐ ndì dhu òvo àlě tò átò. Wemberè tí, kà rǐ dhu òvo ndàtì:

¹⁶ «Ádrùngbǎle Kàgàwà rǐ dhu òvo ndàtì:

«Kǒkòrì ìdhò dzidò, yàrí ní ndì mà mí mǔngbò abádhí mànà nǐ ungbòta.

Ma mí pbàkà Ɔyátá nándí abádhí-afí ò, madù àbhunà abádhí rùnì.»

¹⁷ Ima, ma mí nzǐ abádhí tó nzéřnga mà, abádhí tó afátá mànà nǐrè tdítò akèkpá màtí*.»

¹⁸ Kàgàwà ùbà ìndrù tó nzéřnga rò, ka kí mbà perè t'ùbhota-atdyú nà ndínǐ kùbà tí nzéřnga.

Àlě kàkǎ àlě ròwù Kàgàwà-tí'ò atdí àlě-afí nà dhu

(Èfe 2.13,18; Èbr 4.4-16; 6.4-20; 12.25-29)

¹⁹ Nírò àbanǐnzó, àlě kà'ù wà dhu, Yèsù-azù-otù ò, àlě rǎrì òtsù òtsù Atdídò ìlǎ Ngari ò. ²⁰ Àbadhi ángbe ìpìrǒnga-òwútá tó otu àlě tò, ndì ngari-tsù ka kútò nǐ mberù-ba-ǒnga ndì ndábhù rùfà ndì dhu-otù ò. Kà-tì ní, ndì dhu rónzǐ ndì yà kàbhù ngbǒna nyú ndìtírò kutò

* 10:17 10:17 YÈr 31.33-34

mùsàlabhà dǒ dhu-otù ǒ. ²¹ Obhó tí, àlě kǐí Kàgàwà bhà idzá kóró dhu dǒ rǐí ádrùngbǎle tí wò ndi Ádrùngbǎ Kùhanì nà. ²² Ní, dhu àkǎ àlě ròwù Kàgàwà-tí'ò atdí àlě-afí nà, ndirò àkǎkǎ atdí dǒ a'uta nà. Yèsù nú'ò àlě-afí azùna nǐ, rǐlǎ atdí dǒ nzéɛ irèta ǒ rò, ndàdù àlě-ngbò ù'ò ìlǐlǎ idha nǐ*. ²³ Kàgàwà akò àlě tò ndi ndónzina dhu tó làkǎ àlě tò. Ndirò ka ní ndi ndùnò dhu ifù arí ale. Ní dhu àkǎ àlě ròvǒ wò ndi àlě kódonà ndínì àlě kabá tí dhu kpangba inzi àlě kǐ àlě ingyé rǒrò. ²⁴ Ndirò, dhu àkǎ àlě rándà àlě dò nga mběyi àlě nzínzi ǒ, ndínì ndi dhu abhù tí àlě àlě ròzè àlě àlě nzínzi ǒ, àlě ràdù àmbe idzi dhu ònzì dǒ. ²⁵ Dhu àkǎ nzá àlě rùbhà atdíkpá àlě kǐ àlě-tsù ùndù dhu, àdhàdhì atdídhená ale arónzina dhu bhěyi. Ndirò, dhu àkǎ àlě ròngò àlě-afí àbhù ròtsì obi àlě nzínzi ǒ. Àlě kǎkǎ àlě rònzì dhu ndi dhu bhěyi, nyǐ nyàla wà Ádrùngbǎle Yèsù rǐngo òná idho rǐ ndìndù dhu dhu-okú dò rò.

²⁶ Obhó tí, àlě kapé àmbe nzéɛnga ònzì dǒ kǐsì tí, iwà àlě kùni obhóngà rǒrò, ní Kàgàwà tò àlě kádù ùbhonà àlě tó nzéɛnga kǔbà tí ngǎtsi perè rǐ mbǎ tdít dǒ. ²⁷ Pbétù, ndùbhà rádù àlě tò dhu ní, àlě ǒ odónà, àlě kǐ Kàgàwà rǐ anya òtdì àlě dǒ, ndòtdì àlě'i, ròná òmvù-tse atdí dǒ órù kàzù nǐ dhu òdò dhu. ²⁸ Angyi ka kongónà Músà bhà Uyátá nùkò ìngbàtí ìlì ndi ale mà, nóhò ìmbǎ izù tó ale-afí na, óyǒ ale mà, ndirò ngǎtsi nǐ ìbhù ale mà níkò kònzì dhu tó ngàmbi tí rò*. ²⁹ Nírò, Kàgàwà t'ídhùnà gàyà ònzì ale tí nǐ àdù ododu màlípò nyú nábà? Obhó tí, ndi ale nífu nzá yà ndi nú'ò ndìlǎ nzéɛnga ǒ rò Kàgàwà t'ídhùnà-azù, yà ìndrù nábhu rùngbò ì Kàgàwà mànà azu. Ndirò ndi ale ùnò dhu nzéɛ yà ìndrù àbhù arí rùni Kàgàwà bhà ídzinga

* 10:22 10.22 Uvt 29.4; Zèk 36.25; Èfɛ 5.26 * 10:28 10.28 Tòr 19.15

kàbhà ìlìlǎ Alafí nǎ. ³⁰ Obhó tí, àlě kùni wà yàrí dhu navò
ìndrǔ tò aɛ. Kǎti:

«Nzéré dhu ùbhǒ ka kí nzéré dhu nǎ dhu ní pbàkà kasu.
Ndirò ima, ma mubhòya ìngbàtí ìli ndì aɛ mà ndì aɛ
ónzì dhu-bvu rǒ.

Ima Ádrùngbǎle Kàgàwà, ma mitdìya ndì pbàkà aɛ-
ànyǎ*.» ³¹ Kàgàwà, yà ípìrǒnga nà aríì dhòdhód-
hónganà aɛ-fó ìndrǔ rǐsǐ dhu ní ɔ̀dòna àkǎ kɔ̀nzì
atdíđǒ dhu!

³² Nyǐrē pē yà angyi ndì nanzì rùkú dhu, yà Kàgàwà
awù nyìkú nga òná kàsùmì ǒ. Nyǐ nyabà àpbè abho
nyú ìndrǔ-fó, pbétù nyǐ nyandù i àpbè-dzi kóró.

³³ Atdídhena kàsùmì ǒ, ka kowúnà dhu ùnò rǒ nzéré
nyǐ nǎ, kadù àvu rùkú ábhǒ aɛ-ònzǐ rò. Ndirò ngǔkpà
kàsùmì ǒ, nyǐ nyowúnà nyǎpbò rǒ atdíkpá kǒkò rǒyá ka
kávu aɛ mànà. ³⁴ Nyǐ nyabà izu kǒkò imbi-dzà ò ìì aɛ
dǒ, nyǎdù fukú dhu-tsí ùdhǎ ka kí dhu ná'ù dhèdhe nyú
nà, nyǐ nyuni dhu ìnè nyǐ rǎrǐì ìdzi dhu-tsí, yà mbèyi
nyú rǐì ndirò dhòdhódhóngà nà rádi nà dhu-okú dò rò.

³⁵ Nírò, nyǐ nyàkǎ nzà nyùbhà fùkú a'uta, ndì a'uta rǐ
ádrùngbǎ pɛrè nyú nábhǔ nyǎbà nídhunǐ. ³⁶ Nyǐ nyàkǎ
nyǐdò afíkú obvò, ndínǐ nyǐ nyɔ̀nzì tí Kàgàwà ózè dhu,
kà ràdù yà ndì ndakò fíndá làkǎ fùkù dhu nábhǔ fùkù.

³⁷ Obhó tí, ìlìlǎ Andítá ò Kàgàwà rǎtina:

«Kàsùmì ùbhà ndì akekpá nyú!

Ndì kàsùmì ní yà àkǎkǎ ndìrà aɛ rǐrà òná.

Kà rǐ nzǐ àdi ádzi ìnzá ndì ndìrà rǒrò*.

³⁸ Obhónángatáɛ tí rǐì nyìkpódu ǒ aɛ,

rǎdù ìì ípìrǒnga nà ima ndì ndà'ù dhu-otù ǒ.

Pbétù, kǎpé ndàdù olù pbìndà a'uta ǒ,

* 10:30 10.30 Tòr 32.35-36

* 10:37 10.37 ìrà rǐrà dhu tí ka

kátina ìrò aɛ ní Màsiyà.

ní affidu rǐ mbà àdù ì'ì dhèdhe nà kà dǒ*.»

³⁹ Pbétù, àlě'í na, àlě ní nzǐ olù rádù 'adu, 'adù ùwí aE. Àlě ní iwà Kàgàwà ná'ù aE, ndínǐ ndì a'uta nóodo tí àlě tó ípìrǒnga.

11

Pbàìsràyélí t'ábhúya nzínzì ǒ Kàgàwà na'u aE

(Zàb 33.6,9; Yùw 8.56; 1Pé 1.8)

¹ Kàgàwà à'u ìndrǔ rǐ dhu-tì ní, ndì aE rà'ù dhu, àbà ndì rǎrǐ yà ndì ndódo na Kàgàwà abhù tí fǐndà dhu nábà. Ndirò kà-tì ní, inè rǐ'ì dhu tí ka kí ìnzá ka kàpè àlǎna dhu à'u dhu. ² Ndì a'uta-tidò nà àlě t'ábhúna ì'ì dhu-okú dò rò, Kàgàwà aWE ídzi dhu abádhí dǒ.

³ Kàgàwà àlě ká'ù dhu-otù ǒ, àlě kùnì dhu, Kàgàwà ranzì òrù-akpà mà yà adzi mànà òtǎna nǐ tí. Kà-tì ní, yà adzi ǒ àlě karálǎna kóró dhu-tsí Kàgàwà rabhòlo ì òtǎna, yà ìnzǐ rǐ 'alǎ dhu nǐ.

⁴ Àbèlì náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, kǎbhù ídzi perè nyú Kàgàwà tò, ròsè Kàyinà àbhù perè dónǎ. Ní kàbhà a'uta-okú dò rò, Kàgàwà azù ka obhónángatáE tí, ndì nyú tírò ndì nda'u kàbhà perè ídzi dhu tí nídhunǐ. Ndirò ndì a'uta-bvù rǒ, iwà màtí ndì ndavè rórò Àbèlì arí'ì inè àlě tò ndì ndarí dhu òvo indo màtí ró*.

⁵ Ènòkà náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, Kàgàwà adyi ka yà adzi ǒ rò, ròdzì òrù-akpà ò ìnzá òve-dzi ninè rórò. Ka kala nzá ka tdítǒ, Kàgàwà adyi ka, ròdzì òrù-akpà ò dhu-okú dò rò. Obhó tí, ìlǎ Andítá rǐ dhu òvo ndàti, tdǔ Kàgàwà odyí ka, ròdzì òrù-akpà ò rò, Kàgàwà razù ka nyìkpóna nǒfò dhu ònzi arí aE tí*. ⁶ Nírò, ìmbà a'utá na, ìndrǔ rǐ nzǐ àdù Kàgàwà-nyìkpó nǒfò dhu ònzi. Obhó

* 10:38 10.38 Háb 2.3-4 * 11:4 11.4 ǒpt 4.4 * 11:5 11.5 ǒpt 5.24

tí, Kàgàwà-tí'ò ndì nòzè ndòndrì aɛ náká ndà'ù dhu, ìnè kà rarí'ì, ndirò kà rarí ídzi dhu ònzi ndòne rí ndíní ì ala tí ndì aɛ tò.

⁷ Nwà náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, Kàgàwà avò dhu kà tò yà ìnzá ka kàpè àlǎna angyi dhu dǒ. Ní kǎ'u Kàgàwà òvò fíndá dhu obhó dhu tí, ndàdù ì úgu ònà atdíkpá pbì idzá-bhà mànà sàfinà nòsì. Ndi dhu-otù ǒ, ndi Nwà abhù Kàgàwà ròtdì anya yà adzi ǒ kóró ngǔkpá aɛ dǒ, ndi Kàgàwà ràdù kòzù obhónángatáɛ tí kàbhà a'uta-okú dò rò.

⁸ Àbràhamù náa'u Kàgàwà dhu-okú dò rò, kǐfu Kàgàwà ànzi ndì dhu, ndìvà ndì ndàrà yà Kàgàwà òkò fíndá làká fíndá, ndíní ndì ndadì tí kàmǎna tí pbìrì ò. Kǔbhà pbìndà pbìrì nyú, ndàdù àrà ìnzá ndì ndùni ndì ndàrà ì nga mà rórò. ⁹ Pbìndà a'uta-okú dò rò, kǒngónà àdì wò fíndá làká Kàgàwà akò fíndá pbìrì ǒ àdhàdhì olo bhèyi. Ányì kǒngónà àdì hemě-dzà ǒ, àdhàdhì Ìsakà mà Yàkòbhò mànà náadù òko átò hemě-dzà ǒ dhu bhèyi. Abádhí tò Kàgàwà akò ndi làká átò. ¹⁰ Obhó tí, Àbràhamù ambénà òdòndà dǒ ndàla dhu ní'ì, Kàgàwà nyú ndítírò udhé, ndàdù òsìna pbanga, yà atdídǒ kǒrù pǒna rìdzò pbanga*.

¹¹ Sàrà nyú mà átò náa'u Kàgàwà. Ní, ìnè kà rǐ'ì ìngò-àyi tí, ndirò mùlàyì-ngba nyú tí rórò, Kàgàwà abhù ka ràbà pbàdzukurù àbà kà rǐ nǐ onzi. Kǎbà ndi onzi, kǎ'u dhu àbhù Kàgàwà ràrǐ yà ndì ndakò làká àbhù ràká dhu-okú dò rò. ¹² Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, Àbràhamù, àzèmbè oɛ kèlě òdò rí aɛ bhà pbàdzukurù ní'ì abhò nyú àdhàdhì yà ìnzí rí 'òzù òrù-akpà-nyì rǒ alalì, ndirò ádrùngbǎ rèrù-bidǒ oɔkpó-bvù tí.

* 11:10 11.10 Èbr 12.22

¹³ Kǒkò ale kóró núuvè fíyó a'uta ǒ, inzà ì àbà yà Kàgàwà akò fíndá làkà fíyò dhu rórò. Pbétù, abádhí ala ka itse rò, idhèya ràdù ndìka nǐ. Abádhí avò dhu k pangba 'àti, yà adzi ǒ ì rǎrǐ ì àdhàdhì olo bhèyi, ndìrò abhi ǒ rǐ ì ale bhèyi. ¹⁴ Obhó tí, wò dhu bhèyi róte ale rǐtèna k pangba dhu ní, ì rǎrǐ fíyó pbìrì nyú nónè. ¹⁵ Abádhí irèna gukyè angyíta tí ì uvò 'òwù fíyó pbìrì ǒ rò dhu, ní abádhí ábàyana àbà ányì ì í 'àdù òná kàsùmì. ¹⁶ Pbétù, abádhí-atdyú nyú ní'ì yà mbèyi nyú rǐ'ì atdíǒ ròsè pbìrì dǒ. Ndi pbìrì ní òrù-akpà ò nga. Ní ndi dhu-okú dǒ rò, Kàgàwà-nyì rǐ nǐ ìwù abádhí tó Kàgàwà tí ka kí ndànzi rò, iwà ndì ndabhòlò pbanga abádhí tò nídhunǐ.

¹⁷ Pbìndà a'uta-okú dǒ rò, Àbràhamù níipfo idhùnà Ìsakà, ndàbhù pèrè tí Kàgàwà tò yà Kàgàwà amvù kàbhà a'uta òná kàsùmì ǒ. Kǎ'u, ndìpfo ndi atdí tí rǐ'ì idhùnà, ndàbhù pèrè tí, àzèmbè iwà Kàgàwà akò làkà fíndá rórò.

¹⁸ Kàgàwà avò dhu kà tò ndàti: «Ìsakà-otù ǒ nga ní ndi nyi nyí pbùkù dhu tí ka kátina pbàdzukurù àbà nǐ*.»

¹⁹ Àbràhamù náa'u dhu Kàgàwà rǎrǐ'ì inè ndàbhù Ìsakà rìngbè ndi òvè-bvù rò. Ndi dhu bhèyi ní ndi Kàgàwà adù Ìsakà àdu tdítǒ kà-fò ò, àdhàdhì òvè-bvù rò ndi nìngbè ale bhèyi.

²⁰ Ìsakà náa'u Kàgàwà dhu-okú dǒ rò, kǎso idhúna Yàkòbhò mà Èsawù mànà, ndòvò olùnǎ rò ì nǒnziya abádhí rǒ dhu abádhí tò.

²¹ Yàkòbhò náa'u Kàgàwà. Ní, íkyèrǒ ndi ndòdì ndínǐ ndi ndòvè tí rórò, kǎso idhùnà Yòzefù bhà inzo atdátdírà ǒ, pbìndà mùgò-tsùdǒ ndi ndàgǔ ndi, ndàmbe Kàgàwà wè dǒ rórò.

*

11:18 11.18 ǒpt 21.12; 22.1-14

²² Yòzefù náa'u Kàgàwà. Ní, íkyèrǒ ndì ndòdì ndíní ndì ndòvé tí rórò, kǎvò dhu Mísri tó pbìrì ò rò Pbàìsràyélí rǔvò òná kàsùmì dǒ. Ndirò, kǔyá dhu kpàna ka kònzìya tí dhu dǒ.

²³ Músà t'ábanà mà kà-tsánà màna náa'u Kàgàwà. Ní Músà tó ngbángba íyànà ùgù rò, abádhí anzì nzá Mísri tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ kamà bhà uyátá ùkò ì í dhu-òdò. Ní, abádhí arù ndì ngbángba ràrà àhù ìbhù àbí tí. Obhó tí, abádhí ala dhu ka rǎrǎ atdíǒ áya ngbángba.

²⁴ Músà náa'u Kàgàwà. Ní kítdègu òvi ndàhù ádrùngbǎ, ní kǔvó ndì dòtsí ìnzǐ kanzi ndì Mísri tó pbìrì ǒ ádrùngbǎ kamà t'ívànà bhà ìngba tí. ²⁵ Kǎzè dhu ní 'òngò àpbè àbà atdíkpá Kàgàwà bhà alé màna, ròsè Mísri tó pbìrì ǒ bhà tó nzérénga ǒ idhèna rǐ ndìkǎ ídǒ kàsùmì ǒ tí dhu dònǎ. ²⁶ Ndirò, Músà tò, ndì nǐ ka kí dhu ùnò nzére àdhàdhì Màsiyà nǐ ka kùnòya dhu nzére dhu bhèyi dhu nǐ'ì idzi dhu, ròsè Mísri tó pbìrì ǒ ònzì àbà ndì ndí dhu dònǎ. Obhó tí, kǎmbénà òdònà dǒ dhu ní, Kàgàwà ubhòya ndì nǐ pèrè. ²⁷ Pbindà a'uta-okú dò rò, kǎhù Mísri tó pbìrì ò rò, ìnzǐ ndònzì ádrùngbǎ kamà bhà nàwí-òdò. Ndirò kǎdù nzá ndì olù yà ndì ndùdhè ndì ndònzì tí dhu ǒ, àdhàdhì àlǎ rí Kàgàwà, yà ìnzǐ ka karí àlǎna alé àlǎ alé bhèyi. ²⁸ Ndi pbindà a'uta-okú dò rò, kǎpè Pásìka tó mǎhendù. Kǔyá dhu Pbàìsràyélí tò, rǔvò ìzǎ-azù fíyó tsǎtsù rǒ, ndíní yà ìndrù-tse òtdì rí mǎlàyìkà nókoye tí nǐ abádhí tó senzo tó kpabhá nzónzo.

²⁹ I Pbàìsràyélí náa'u Kàgàwà. Ní abádhí udà òlòlù ádrùngbǎ rèrù òná àdhàdhì adzi-kpa dǒ ì úda dhu bhèyi. Pbétù, Mísri ǒ bhà nítdègu dhu àpà 'ònzì ndì dhu bhèyi, ní idha agbú ndì abádhí dǒ, tsèya ròtdì ndì.

³⁰ Pbàìsràyélí tó a'uta-okú dò rò, Yèrikò tó kigò-ngbò ka kákpòrò nǐ odu tó kǎlì núugòlò ndì, ndìtsì obvò,

àrùbhù idho tí abádhí àkpòrò ngbõna rò.

³¹ Mùnyòni tó atdí tsibhále, Ràhabà tí kátina náa'u Kàgàwà. Ní, íyàdhiyà mà ka kakyè nzá atdíkpá fíyó kíò ò bhà kàkà ì nuvo ìnzí 'òngò Kàgàwà-tsù dhu nífu ale màna, íyàdhiyà akò abhábhò màrùngà ò dhu-okú dò rò.

³² Nírò, ma mí àdhu ùno tditdò? Obhó tí, kàsùmi àbhù nzá ma mawé dhu Gìdiyoni mà, Bàrakà mà, Sàmusoni mà, Yèfutà mà, Dàwudì mà, Sàmòlè mà pbànábi màna nàndà dhu dõ. ³³ Kàgàwà ì a'u dhu-okú dò rò, kòkò ale nzínzi ò atdídhená ale náanzì ádròdrò kámá tó pbìrì ò ale lè mà, ngùkpà ale ràdù obhónánga tó dhu ònzì. Ngùkpà ale abà Kàgàwà akò fíndá làká fíyò dhu, ngùkpà ale utsi àrì-tsù, ³⁴ ngùkpà ale ivé atdíò rórù kàzù, ngùkpà ale ùgu ì àpà ka kí kokyè ìla tó ìla tó obhi-akpá ní dhu ò rò, ngùkpà ale ìì mbà obi nà, pbétù Kàgàwà adù ì-tsí àbhù ròtsi obi. ìla t'úgyeta ò, ngùkpà ale itè ì obitále tí, 'àdù ìnzí ní fíyó pbìrì ò pbànowí lè mà ònzì, 'òdì ròtsè. ³⁵ Atdí dhená vèbhále náa'u Kàgàwà. Ní abádhí ala ì tditdò nzínziyà ò rò uvé ale màna, iwà Kàgàwà àbhù rùngbe ì òvè-bvù rò rórò.

Ngùkpà ale-tsí rò ka kavù atdíò ràla òvè-ngbò nyú. Pbétù, abádhí uvó ì ìnzí kùkòlò ì àpbè ò rò, ndínì ì uvé dhu-dzidò Kàgàwà abhùya tí 'ùngbe ì òvè-bvù rò, 'àdù ìdzi ípìrõnga nyú nába. ³⁶ Ngùkpà ale-tsí ka kíngò, kadù ùvinà asé nì. Ndirò ngùkpà ale ka kusó àdrà-mbí dõ, kadù ùdòna imbi-dzà ò. ³⁷ Ngùkpà ale-tsí ka kakyè, kubvù odu nì, ngùkpà ale-õnga àzè kadù isí nì. Ndirò ngùkpà ale ka kakyè ìla tó obhi-akpá nì. Ngùkpà ubhì 'àmbe òrì dõ akyè, tà mà-ndì mà, ndirò ìndrì-ndì mà ì ùfò ròyá rórò. Abádhí rò kórò dhu atdì ndì. Ndirò ka kavù abádhí rò, kònzì nzére dhu nyú ròyá. ³⁸ Kòkò dhu bhèyi ale-tidò náaká nzá 'òkò yà nzére adzi ò. Abádhí arì

akye rùngù ǒ ndirò pbìrì dònǎ. Ndirò abádhí ongónà òko odu ò ríí ibhu ònǎ ndirò adzi ò ríí ibhu ònǎ.

³⁹ Kǒkò ale kóró náa'u Kàgàwà. Ní ndi dhu-okú dò rò, kǎwe ídzi dhu abádhí dǒ. Pbétù, i ale náabà nzá yà kǎkò fíndá làká fíyò dhu. ⁴⁰ Kàgàwà íí iwà ndi ndùdhe ídzi dhu nyú àlě tò ró. Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, kǎzè nzá ndi dhu rǎkǎ abádhí tò víya dǒ rò ìmbǎ àlě'í na.

12

Kàgàwà arí nzére dhu isǒ àlě tò màlipò nǐ ndíñí ídzìngà nibho tí àlě tò dhu

(1Kò 9.24-27; Fìl 3.11-14; 1Pé 2.21-24)

¹ Àlě nàndà dhu nǐ, kǒkò fíyó a'uta nitè kpanjangba ale tó ádrùngbǎ ihé nyú nákpòrò àlě-ngbò átò. Nírò dhu àkǎ àlě ràwà yà àlě-tsù ùtò rádù ìnzí àlě ràmbe òwu dǒ angyi a'uta ǒ kóró dhu-tsí. Ndirò, dhu àkǎ àlě ràwà nzérenga yà isó tí arí ndàpbǎ àlě-rǒ dhu, àlě rádù àmbe òtse dǒ yà Kàgàwà ávi àlě ròtsè ònǎ ongu ǒ, ìnzí àlě kí àlě ìngyě rórò. ² Dhu àkǎ àlě rùdǐ àlě-nyìkpó Yèsù-rǒ tí. Ka ní ndi àlě tó a'uta apè ndi dònǎ rò ale, ndirò kàbhu rádù ríí àkǎkǎ a'uta tí ale. Obhó tí, kǎndù mùsàlabhà dǒ ka kí ndùtǒ ndòvè dhu-dzi, ìnzí ndàbhu nyàna rìwù ndi onye-tidò nǐ. Kǎnzí ndi dhu iwà ndi ndùni olùnǎ rò ndi ndábàna dhèdhe nídhuní. Ní kòmíbì, kà ríí òrù-akpà ò ndi ndàdi Kàgàwà bhà Ádrùngbǎ kamà tó tombi tó fangà dònǎ rò ró. ³ Dhu àkǎ nyìrè ka, yà nzérengatále náandrò ndi atdíǒ dhu-dzi nandù ale. Ndi dhu bhèyi ní ndi afiku rǐ nǐ àdù ndìngye, ndi dhu rádù nyǎdu olù. ⁴ Obhó tí, wò nzérenga lèmà nyí nyonzi tí nyí nyúgyena ìla ǒ, nyí nyàpè nzá nyùgye rǎrà àhù nyí nyúve dhu ò. ⁵ Ndirò, nyí nyàdzo tí nzá wà yà pbìndà inzo bhèyi Kàgàwà rǐ afiku àbhù ròtsì obi nǐ ote rǒ rò? Kà rǎtina:

«Pbànǎngbá, àpé nyala Ádrùngbǎle Kàgàwà rǎ nyisǒ màlìpò nǎ dhu nzére dhu tí.

Ndirò, àpé nyabhù afínu rìngyě ndì dùnú kà rǒrù rò.

⁶ Obhó tí, Ádrùngbǎle Kàgàwà arísǒna màlìpò nǎ ale ní òzè ndì ndózè ale.

Ndirò, àbadhi arí itina ale ní pbìndà inzo tí ndì ndùni kóró ale*.»

⁷ Nyǎ nyàkǎ nyòndù Kàgàwà rǎ nyisǒ màlìpò nǎ dhu-dzi òndù tí, kǎrǐ dhu ònzǐ rùkù pbìndà inzo bhèyi nídhunǎ. Ádhi pbá ingba ndì ìnzǐ àbanà arí nzére dhu ìsǒ fǐndà màlìpò nǎ? ⁸ Ìnzǐ Kàgàwà apé àdù nzére dhu ìsǒ fùkù màlìpò nǎ kóró pbìndà inzo ìsǒ ndì ndarí dhu bhèyi, ní nyǎ ní nzǐ kàbhà obhóná nzónzo, pbétù nyǎ ní iri nzónzo. ⁹ Ndirò yà adzi dǒ àlě t'ábaya náarí nzére dhu ìsǒ àlě tò màlìpò nǎ àlě ràdù 'ifu. Nírò dhu òfò tí nzá nga àlě rifu àlě t'Ábanà Kàgàwà, ndínǐ àlě nabhù tí àlě ràbà dhòdhódhóngà tó ípìrǒnga? ¹⁰ Obhó tí, àlě t'ábaya náarí nzére dhu ìsǒ àlě tò màlìpò nǎ àkě kàsùmì kèlě tí, nyǎkpóya nǒfò dhu bhèyi. Pbétù Kàgàwà arí kìsǒ àlě tò ndínǐ ídzìnga nibho tí àlě tò, ndàdù àlě àbhù àlě rǐrǐ ìlǐlǎ ale tí ndì bhèyi. ¹¹ Àlě ìsǒ ka kǐ màlìpò nǎ òná kàsùmì ò, àlě karí nzǐ ndì dhu àlǎ dhèdhe tí àlě tò, pbétù àlě karí kàlǎ izu ìbho rǐ àlě tò dhu tí. Pbétù olùnǎ rò, ídzi dhu nàla ndì màlìpò-nyutsi ale náarí àbàna itse tí dhu ní màrùngà ò afiya rǒko dhu mà, obhónánga tó dhu ònzǐ ì í Kàgàwà-ònzǐ dhu màna.

¹² Nírò, dhu àkǎ nyǎbhù kǒkò ì nìngyě okùku mà, kǒkò ìvǐ rívi òtdyùku màna rìdzò. ¹³ Dhu àkǎ nyǒbhòlò túrùtúrù ìkò otu pfǒku tò, ìnzǐ òtsótsù ale-pfò nabhù tí ràvò, pbétù ndínǐ abádhí nabhù tí rùgu ùgù tí.

* 12:6 12.6 Mbà 3.11-12

Inzá dhu àkǎ ìndrũ ròkò ìnzǎ ìfu Kàgàwà-tsũ dhu dhu

¹⁴ Dhu àkǎ nyǒnè màrùngà ǒ nyǎ nyóko kóró ale mànà dhu, ndirò Kàgàwà-nyìkpó ǒ nyǎ nyóko ìlǎ nyǎ nyǐlǎ rórò dhu. Ìmbǎ kǐrì ndi dhu bhěyi rò, Àdrùngbǎle Kàgàwà-nyìkpa àlǎ rí ale rǐrì ìmbǎ atdí màtí nzínzikũ ǒ. ¹⁵ Dhu àkǎ nyǎndà nga mběyi ìnzǎ nzínzikũ ǒ atdí ale mà ràsà Kàgàwà rǐ ndàsò nǎ asota. Ndirò dhu àkǎ nyǎndà nga mběyi átò, ìnzǎ nzínzikũ ǒ atdí ale mà níí'í tí ábhǒ ale ìnzǎ rí ale tí, àdhàdhì ògyògyè atdídhená itsu-vé náarí dhu ìnzǎ dhu bhěyi. ¹⁶ Nzínzikũ ǒ atdí ale mà nákǎ nzá ndi'ì m̀nyòntále tí, ndirò ìnzǎ arí Kàgàwà bhà dhu-tsí ìfũ ale tí. Nyǎ nyákǎ nzá nyǒnzǎ dhu Èsawù náanzì dhu bhěyi: kǎbhù sengba tí ndi ndi'ì dhu tó pbìndà obhónánga kodzì ákě ònyũ-ngba rǒ dhu bhěyi. ¹⁷ Àdhàdhì nyǎ nyúni dhu bhěyi, olunǎ rò, kǎzè àbanà ràsò ndi, pbétù ndi kà t'ábanà adù ndi dhu àsà àsa tí. Kǎmvù mbǎ ndòdzì ndíní àbanà ugèrè tí pbìndà irèta, ní ndi dhu aká nzá kà tò.

¹⁸ Obhó tí, nyǎ nyówù nzá ùvò yà ngbǒna àpbala ka kádù yà adzì ǒ pbìrì-tí'ò, àdhàdhì Pbàìsràyélí náawù ùvò Sìnayì tí kátina pbìrì-pfò rǒ dhu bhěyi. Abádhí ala ndi pbìrì dǒ rórù atdídǒ kàzũ, ndi pbìrì dǒ ndi nìbvũ mbii ùtì ìnd-íyà, ndirò kà dǒ rópili àpùpú. ¹⁹ Abádhí ìrì wàndà-tù mà, Kàgàwà-tù mànà. Ní kǒkò dhu ì ìrì rò, abádhí itsò ì Kàgàwà rǒ ìnzǎ ɔte tí fǐyò tdítǒ. ²⁰ Abádhí andù nzá fǐyò ka kuyǎ dhu-dzi. Ndi Úyátá ní': «Yarí pbìrì-ngbò àpbàlǎ rí dhu kóró ní'ina mbǎ ìzǎ màtí, nákǎ kubvũ odu nǎ ròvè*.» ²¹ Ndirò, abádhí ala ndònzì rí ró dhu ní'ì ɔdɔ àbhũ rí rèsǐ atdídǒ ìndrũ ò dhu. Ní Músà adù àtìnà: «Ma mí'ì ɔdɔ nà* ndirò ma mívi ìvì tí.»

* 12:20 12.20 Uvt 19.12-13 * 12:21 12.21 Tòr 9.19

²² Pbétù, nyí nyówù ùvò íkyèrǒ tiná ní Sàyuni tí kátina pbirì, yà Kàgàwà, dhòdhódhónganà arí'í ípìrǒngà nà alɛ bhà pbanga náarí'í dóná pbirì. Ndi pbanga ní òrù-akpà ǒ Yèrùsàlemà tó kigò, yà màlàyíká tó lufù-tsù náarí 'ùndù, 'ònyù m̀h̀endù ònà pbanga. ²³ Nyí nyówù wà ùvò íkyèrǒ Kàgàwà bhà senzo, yà iwà kùndí ɔvɔya òrù-akpà ò alɛ tó m̀t̀t̀-í. Nyí nyówù wà ùvò átò íkyèrǒ Kàgàwà, yà kóró alɛ-ànyà nít̀d̀iya alɛ-tí. Ndirò nyí nyówù wà ùvò kàkà atdíǒ àkà obhónángatáɛ-tí. ²⁴ Nyí nyówù wà ùvò íkyèrǒ Yèsù, yà àlɛ nungbò Kàgàwà mànà ɔẁt̀ána tó ungbòta nì alɛ-tí. Ndirò nyí nyówù wà ùvò íkyèrǒ yà ndì nufu kázù-tí. Ndi kázù r̀t̀èna àlɛ tò dhu ní atdíǒ ósè Àbèlì-azù r̀t̀èna àlɛ tò dhu dóná dhu*.

²⁵ Nírò, nyàndà nga mbèyi. Dhu àkà nzá nyúvò nyí, ìnzì nyí'í wò f̀k̀k̀ rí dhu òvɔ Kàgàwà-tsù dhu. Obhó tí, angyi ìndrù núuvó ì, ìnzì 'r̀ì f̀ỳò rí kàbhà ɔtɛ òvɔ yà adzi dǒ alɛ-tsù dhu. Ní ì alɛ núugù nzá Kàgàwà r̀abh̀na f̀ỳò màlípò ǒ rò. Ní àlɛ'í, yà àlɛ karí òrù-akpà ò rò rí dhu òvɔ àlɛ tò ndì Kàgàwà-tù ìr̀ì rò, àlɛ kádù ùgu ìngbà dhu bhèyi ìnzì àlɛ r̀abh̀ màlípò? ²⁶ Angyi kà-tù náabhù yà adzi rivi. Pbétù kòmbí, kǒkò làkà àlɛ tò ndàtì: «Ma mabhùya yà adzi rivi atdí-gùna tí tdítǒ, ndirò ma mabhùya òrù-akpà rivi átò*.» ²⁷ «Atdí-gùna tí tdítǒ» tí kà r̀at̀ina dhu-tì ní, Kàgàwà abhòlò kóró dhu-tsí riviya, 'adù ùwí, ndíní kàkà ìnzì rádù ìvi dhu-tsí náadù tí ndì òko.

²⁸ Nírò, àlɛ kàkà àlɛ r̀abh̀ ɔtsò Kàgàwà tò, kíbhò yà ìnzì ònángà r̀ad̀ù ìvi ádr̀ungb̀anga tó idzi àlɛ tò dhu-okú dò rò. Ní àlɛ kàkà àlɛ r̀ulɛ ka kà-nyìkpó nòfò ulétá nì,

* 12:24 12.24 ɔpt 4.10 * 12:26 12.26 H̀ag 2.6

ifuta nà, ndirò kòdò ònzi àlě kí rórò. ²⁹ Obhó tí, àlě tó Kàgàwà ní kàzũ arí dhu ùbi dhu bhěyi arí dhu ùbi aɛ.

13

Dhu àkă kɔnzì Kàgàwà-nyìkpó nòfò dhu ìndrũ nzínzi
 ǒ

(Màt 19.4-6; Ròm 12.10,15; 1Tè 4.3-7; 1Tì 6.6-10)

¹ Dhu àkă nyòzè nyĩ nzínzikũ ǒ atdí àba bhà inzo bhěyi.

² Dhu àkă nzá nyădzo olo t'ákota rǒ rò. Ndi dhu bhěyi ì í dhu ònzì dhu náabhù atdídhená aɛ ràkɔ màlàyíká ìnzá ì ùni rórò. ³ Dhu àkă nyĩrè imbi-dzà ò ka kúsò aɛ, àdhàdhì atdíkpá ka kúsò nyĩ mànà aɛ bhěyi. Ndirò, dhu àkă nyĩrè ròyá ka kávu aɛ, ìnè nyĩ nyí'ì átò ròyá ka kádù àvu aɛ-ngbò nà dhu-okú dò rò.

⁴ Dhu àkă kóró aɛ rìfu yà Kàgàwà unɔ umbátá-okú dò rò dhu. Kpatsìbhále mà pbìndà tsìbhále mànà nákă 'òdò ì fíyò tí. Obhó tí, Kàgàwà níítàya mùnyònè ònzì arí aɛ-ànyă, ìmbă rì'ì yà iwà ì núbă aɛ mà ndirò ìnzá ì núbă aɛ màtí.

⁵ Dhu àkă nzá nyòzè fùrangà atdídǒ. Dhu àkă idhèkũ rìka ndì yà nyĩ nyí'ì nà fukú dhu nĩ tí. Obhó tí, Kàgàwà nyú ndìtìrò rǐ dhu òvɔ ndàtì: «Ma mí nzì àdzo rùnù rò, ndirò ma mí nzì nyubha akɛkpá màtí*.» ⁶ Ndi dhu-okú dò rò, àlě kí'ì ìnè àlě ràtì obi nyú nà:

«Ádrùngbăle ní ndi pbàkà Mùdzùnàba,

ní ma mí nzì atdí dhu-òdò mà ònzì.

Yà adzi ǒ aɛ rādù àdhu ònzì rùdú*?»

Dhu àkă àlě rùbhà Pbàyàhúdì tó màndũ-owù t'únguta
 dhu

* 13:5 13.5 Tòr 31.6,8; Yàk 1.5 * 13:6 13.6 Zàb 118.6

⁷ Dhu àkǎ nyǎrè yà angyi nyǎ nunda fùkú ádròdrǒ ale, kǎkǎ Kàgàwà bhà òte navò fùkù ale. Dhu àkǎ nyǎndà ìngbà dhu bhěyi màtí abádhí awù fáyó ípìrǒnga ùtsà dhu, nyǎdù ìì abádhí ìì nà a'uta-tidò nà. ⁸ Yěsù Krístò ní ìnzǐ arí ndùwǔ ale. Kà rǐì indo àdhàdhì yà inzi ndì ndí'íná dhu bhěyi, ndírò kí'iyà ndi dhu bhěyi tí dhòdhódhónganà. ⁹ Àpé nyàbhù nyǎ kutrǎ nyǎ yà olo tí rǐì fùkù dhèdhèrò dhu t'údheta-tidò nǎ. Obhó tí, afiku àkǎ ròtsi obi Kàgàwà bhà ídzìnga-otù ǒ, ìnzǐ ní ònyù-okú dò rò ka kùyǎ dhu ìfǔ ka kí dhu-otù ǒ. I uyátá ìfǔ arí ale dzùnà ònzì ndi dhu rǐ nzǐ àdù akèkpá màtí. ¹⁰ Hemě-dzà ǒ rí kasù ònzì Pbàyàhúdì tó pbàkùhání nǎkǎ nzá 'ònyù àlě tó màzàbahù dǒ ka kùbho pèrè tí Kàgàwà tò dhu*. ¹¹ Obhó tí, ndi hemě-dzà ò, pbàkùhání tó ádròdrǒ ale dǒ kamà ongónà òtsù ìzǎ-azù nà Atdídǒ ìlǎ Ngari tí kátina ngari ò, ndínǎ ndì ndabhù tí Kàgàwà tò, rǐì kà rǐ nzérénga ùba nǎ pèrè tí. Pbétù, ìzǎ-ngbǒna núbì ka kongónà àdù òwu kàzù nǎ kóró, igi pbanga rǒ rò. ¹² Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ka kahò Yěsù átò igi kígò rǒ rò, ndínǎ pbèndà ale nu'o tí azùna nyú nǎ, rǐlǎ Kàgàwà-nyìkpó ǒ.

¹³ Nírò, dhu àkǎ nzá àlě rùngu Pbàyàhúdì tó màndu-owù. Dhu àkǎ àlě ròwù àlě ùsò Yěsù mànà, àzèmbè àlě kí àlě-itsì ònzì ka kí dhu-dzi òndù yà kǎndù itsìna ònzì ka kí dhu-dzi dhu bhěyi rórò. ¹⁴ Obhó tí, yà adzi ǒ àlě kí'ì mbǎ ádzì rádù àdi pbanga nà, pbétù àlě kí ònena pbanga ní yà ìrà rǐrà-tsí. ¹⁵ Nírò, Yěsù-otù ǒ, dhu àkǎ àlě rùbho pèrè tí Kàgàwà tò dhu ní, kǒvò ilè àlě kí bilínganà dhu.

* ^{13:10} ^{13:10} Kà-tì ní, Pbàyàhúdì tó somà tó màndu ìfǔ arí ale rǎrǐ nzǐ àdù àlě'ì pbàkrístò tírò àlě kábàna Yěsù avè mùsàlabhà dǒ dhu-nyùtsì asota nábà.

Kà-tì ní, dhu rākà àlě ròngò kǒvò ilè kpanjangba. ¹⁶ Ndirò, dhu àkǎ nzá nyǎdzo ídzìnga t'ónzita mà dzùnakù ònzì nyí nyí nzínzikù ǒ dhu màna rǒ rò. Obhó tí, wò dhu bhěyi pɛrè-tidò núbhò nyí nyí dhu ní ndì rádù Kàgàwà-idhè àbhù rìka ndì.

¹⁷ Dhu àkǎ nyǒngò nyǎnda arí alɛ-tsù dhu ìrì, nyǎdù abádhí ìfù. Abádhí arí ndì nyǒdò, ì ùnì dhu ì rɔvɔya ndì okúkù dò rò ì anzì kasù tó màkùrù Kàgàwà-ònzì dhu-okú dò rò. Wò dhu bhěyi nyí nyònzì dhu dhu ní ndì rádù abádhí àbhù rònzì fìyó kasù dhèdhe nà, ìnzì ì ì 'ùhù rórò. Obhó tí, 'ùhù ì ì rórò abádhí rì fìyó kasù ònzì dhu-nyutsì nyí nyábàna ídzì dhu tí dhu rǐrǐ mbǎ.

¹⁸ Dhu àkǎ nyítsò nyí dòkǎ. Mǎ mà'ù wà dhu mà rǎrǐ'ì ìnè ídzì ìrèta nà, mà mǒzè mǐ'ì ídzì mùtsò nà kóró dhu-tsí ǒ nídhunì. ¹⁹ Ma mìtdè nyí atdídò, dhu rākà nyítsò nyí Kàgàwà-rǒ, ndínì kǎbhù tí ima madu mà tikù ò tsàkàtsàkà.

Itsòta

(Ròm 15.30-32; Kòl 1.9-11; 1Pé 5.10-11)

²⁰ Kàgàwà arí ndì màrùngà ìbho àlě tò. Kǎbhù àlě tó Ádrùngbǎlɛ Yèsù rìngbè ndì ɔvɛ-bvù rò. Ndì Yèsù ní ndì àlě tó ádrùngbǎ undataba, àlě'ì pòndà tàrà tírò. Yà ndì nufù kǎzù-otù ǒ, Kàgàwà abhù àlě rùngbò àlě ndì màna dhòdhóhonga tó ungbòta nǐ. ²¹ Kàgàwà àkǎ ndàbhù nyí nyǒngò ídzì dhu ònzì bìlìnganà, ndínì nyí nyònzì tí kòzè dhu. Kàkǎ ndàbhù nyìkpóna nòfò dhu rākà àlě-nyutsì Yèsù Krístò-otù ǒ. Ndì Yèsù àkǎ ilèta nà dhòdhóhonganà. Àmìnà.

Bhàrùwà rǐku dóná rò andítá mà ovita màna

²² Àbanzò, mà mìtdè nyí ìtdè tí, dhu àkǎ nyòndù kǒkò fùkù mà màndí afìkù otsi tí ɔbì nǐ ɔtɛ-dzi òndù tí, mà màndí ka ídò tí fùkù nídhunì. ²³ Ma mòzè mɔvò

fùkù dhu ní, àlě t'ádòná Tìmòtewù ka kíkòlò wà imbi ò rò dhu. Ní kápé ìrà àhù tídu ò tsàkàtsàkà, ní mǎ mǎdù òwu atdíkpá àbadhi mànà, mǒwù ngbòkù àla.

²⁴ Òvì nyòvì nyǎnda arí ádròdrò alé kóró, Kàgàwà bhà kóró ngǔkpà alé mànà. Ìtaliyà tó pbìrì ǒ àlě t'ádóna nóvì nyǎ átò.

²⁵ Kàgàwà àkǎ ndàso nyǎ kóró!

Ungbòta-ጋwá Tá Bhǔkù

Ndrǔna: Ungbòta-ጋwá Tá Bhǔkù New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ndrǔna (Ngiti)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30 Nov 2021

abb6c630-aaf1-5647-8172-605215e8fe12